

DOCUMENT DE GESTIÓ DE LA
FINCA PÚBLICA MORTITX,
MUP nº 14

No serveix

Data: 20/02/02

**GOVERN
DE LES ILLES BALEARS**

Conselleria de Medi Ambient

Índex.

VOLUM I. DOCUMENT DE GESTIÓ DE LA FINCA PÚBLICA DE MORTITX (M.U.P. nº 14).

Introducció	5
1a part. Descripció i avaluació de la finca pública	6
1.1. Informació general	6
✓ Localització i delimitació de la finca	6
✓ Estatus legal	7
1.2. Característiques físiques	9
✓ Clima	9
✓ Geologia i geomorfologia	10
✓ Torrents i fonts	11
1.3. Característiques ecològiques i biològiques	13
✓ La flora: espècies rellevants	13
✓ La fauna: espècies rellevants	16
1.4. Usos humans i aprofitaments	21
✓ L'ordenació i els aprofitaments	21
✓ Agricultura	22
✓ Ramaderia	22
✓ Ús cinegètic	23
✓ Apicultura	24
✓ Usos de conservació biològica	24
✓ Ús públic	27
✓ Educació i interpretació	28
✓ Investigació	29
1.5. Infraestructures i personal	30
✓ Accessos i viari intern	30
✓ Edificacions	31
✓ Tancaments	32
✓ Hidràulica	32
✓ Senyalització	33
✓ Patrimoni cultural	33
✓ Inversions i actuacions a la finca	35
2a part. Objectius	36
✓ Objectius generals	36
✓ Objectius operacionals	37
3a part. Zonificació	38
✓ Criteris de zonificació	38
✓ Definició d'unitats	38
4a part. Programes	40
5a part. Actuacions i projectes	44
6a part. Organització	45
7a part. Anàlisi del compliment dels objectius	46
✓ Avaluació dels projectes	46
8a part: Bibliografia	47

VOLUM II. ANNEXOS

<u>ANNEX I: FLORA ENDÈMICA DE BALEARS PRESENT A MORTITX.</u>	5
<u>ANNEX II: ESPÈCIES INCLOSES AL CATÀLEG BALEAR D'ESPÈCIES VEGETALS AMENAÇADES (Decret 24/1992)</u>	7
<u>ANNEX III: FAUNA ENDÈMICA DE BALEARS PRESENT A MORTITX.</u>	8
<u>ANNEX IV: FAUNA DE MORTITX INCLOSA AL CATÀLEG NACIONAL D'ESPÈCIES AMENAÇADES (Reial Decret 439/90).</u>	9
<u>ANNEX V: ESPÈCIES CINEGÈTIQUES A MORTITX</u>	13
<u>ANNEX VI: PUNTS D'INTERÈS CIENTÍFIC A MORTITX</u>	14
<u>ANNEX VII: FITXES DE PROJECTES</u>	17
<u>ANNEX VIII: CARTOGRAFIA</u>	34
<u>ANNEX IX: FOTOGRAFIC</u>	
<u>ANNEX X: FITXES DEL PLA ESPECIAL DE PROTECCIÓ D'ESCORCA</u>	

Introducció

El Document que teniu a les mans és una eina per a la Gestió de les Finca Pública de Mortitx, propietat de l'Estat i administrada per la Comunitat Autònoma de les Illes Balears. Aquest document tècnic, preten enllaçar amb els Plans d'Ordenació que fins als anys 70 regiren els Monts declarats d'Utilitat Pública.

En la memòria de valoració de la finca redactada per l'ICONA (1979) en motiu de la seva adquisició, ja es revestia Mortitx d'un caràcter conservacionista a causa del seu notable valor ecològic, per l'existència d'endemismes florístics i espècies protegides de fonamental interès com el voltor negre. A més, s'hi apuntava la intenció d'evitar, mitjançant actuacions, la progressiva erosió a què estava sotmesa la finca. En definitiva, protegir un espai natural, es deia, "*pretensión repetidamente manifestada por el gran público en estos tiempos de concienciación hacia el conservacionismo y la socialización de las zonas todavía menos alteradas de la isla de Mallorca*".

A partir dels darrers plans d'Ordenació, que en el cas de Mortitx no varen ésser redactats, canvia l'enfocament de l'ordenació. La unitat d'actuació deixa de ser el Mont per passar a una planificació sectorial. Així, des d'àmbits diferents –gestió de les Àrees Recreatives, conservació d'espècies, gestió forestal, educació ambiental,...– es faran actuacions dins les Finques Públiques de manera separada.

Un Document com el que aquí es presenta està elaborat des d'una visió integral del territori i de tots aquells fenòmens que l'afecten, l'alteren i que el poden millorar. Així doncs, a partir d'una mena de memòria descriptiva de l'estat actual de la finca pública, s'han pogut detectar les mancances existents i s'intentaran corregir mitjançant tota una sèrie de projectes i actuacions, sempre en base a objectius concrets. El Document queda obert a noves modificacions que es fonamentaran en el seguiment i avaluació de la seva validesa.

Per tant, amb l'eina ja a les mans, el que vendrà a continuació serà el treball pròpiament dit, la possibilitat de coordinar tots els àmbits i persones implicats per a aconseguir aquestes millores. Cal no perdre de vista que les finques públiques seran un mirall per a la societat, on es reflecteixi el funcionament futur del Parc de la Serra de Tramuntana.

1a part. Descripció i avaluació de la finca pública

1.1. Informació general

✓ Localització i delimitació de la finca

La finca pública de Mortitx es localitza a l'extrem costaner més oriental del municipi d'Escorca, dins el sector nord de la Serra de Tramuntana. Aquest espai, considerat uns dels més grans i valuosos de les Balears, actualment es troba amb ple debat sobre la seva possible declaració com a Parc Natural.

La finca pública rep la designació cadastral de polígon 2 d'Escorca, parcel·les 41 i 42. Confronta, al nord, amb la Mar Mediterrània; a l'est, pel Torrent Fondo de Mortitx, amb la finca Rafal d'Ariant i amb el municipi de Pollença i les seves finques La Torre d'Ariant i Pedruixella Petit; al sud, amb Pedruixella Gran (Pollença) i, altre cop a Escorca, amb la finca privada de Mortitx i la de Mortitxet; a l'oest, pel Torrent de ses Marseques, amb Femenia Vell i la finca privada de Mortitx. La seva localització i límits queden reflectits en el mapa 1 de l'annex VIII.

La informació cadastral que fa referència a les Finques Públiques i les propietats confrontants s'ha resumit en el següent quadre.

MUNICIPI: ESCORCA							
Finca	Polígon	Parcel·la	Codi Paratge	Propietari	DNI / CIF	Nº Imputat	Adreça Propietari
MUP DE MORTITX	002	00041	--	CAIB	S0711002F	032	--
	002	00042					
PREDI DE MORTITX	002	00046	048	Henry Forster Guites	--	--	--
	002	00045	048	VINYES MORTITX, S.L.	--	--	Alcudia nº 5, Pollença
	002	00047					
MORTITXET	002	00044/47	049	Miquel Cerdà, Mª Jerònima	41098493T	095	Pablo Iglesias, 16, 7, 1ª; 07004. Palma
				Miquel Cerdà, Isabel Maria	41156396N	095	Pablo Iglesias, 7, 10; 07004. Palma
				Miquel Cerdà, Miquel	41171943B	095	Predi Mortitxet; 07315. Escorca
				Miquel Hernández, Lucas	43055525P	095	Nicaragua, 1ª, 10; 07014. Palma
				Miquel Hernández, Ana Maria	43060472X	095	Venezuela, 2, 1ª; 07014. Palma
RAFAL D'ARIANT	002	00043	056	MAMOSA, S.L.	B07027113	054	Fortí, 3; 07011, Palma
FEMENIA VELL	001	00024	040	Moya González, J. Maria	41253911F	094	Vic Joaquim Fus, 231; 07007, Palma
				Segura Pomar, Mª Isabel	41337819B	094	Vic Joaquim Fus, 231; 07007, Palma

MUNICIPI: POLLENÇA							
Finca	Polígon	Parcel·la	Codi Paratge	Propietari	DNI / CIF	Nº Imputat	Adreça Propietari
TORRE D'ARIANT	004	00647	304	Serra de Gayeta Campaner, F.	00134590	2361	Pollença
SON MARC	004	00640	296	Solivellas Ochogavia, Bernardino	41318533E	2429	R. Llull, Pollença
PEDRUIXELLA PETIT	004	00642	269	Batlle Manresa, jaume	41316887D	4549	Mallorca, 14, 2onA; 07012, Palma
				Vidal i Sem, Rosa Maria	41316940Q	4549	Mallorca, 14, 2n A; 07012, Palma
PEDRUIXELLA GRAN	004	00645	265	Barrat Brown, Elisabeth	X2497439F	4489	Diseminados Var; Pollença

Taula 1. Elaborada a partir del Cadastre de Rústica. DG de Recaptació. Conselleria d'Hisenda i Pressuposts del Govern de les Illes Balears.

La superfície total de la finca és de 719,27 ha.

CARACTERÍSTIQUES	MORTITX
EXTENSIÓ	719,27 ha
ALTURA MÀXIMA	732,82 m
ALTURA MÍNIMA	95 m
COORDENADES UTM.	NW 4919729 / 44151938
	SW 4914593 / 44135950
	NE 4919729 / 44166349
	SE 49429754 / 44141095
PERÍMETRE TERRESTRE	12760 m

Taula 2.

✓ Estatus legal

L'Institut Nacional de Conservació de la Natura (ICONA) adquireix, en data 28 de maig de 1981, la parcel·la d'unes 800 ha segregada de la finca Mortitx (952,89 ha), propietat de l'entitat mercantil MORTITX S.A., exceptuant-s'hi dos embassaments enclavats dins els terrenys adquirits per l'ICONA (6.410 m² i 2.355 m², respectivament) atorgats anteriorment per l'esmentat propietari a Industrial Agrícola Xitrom S.A. en escriptura de segregació, de 7 d'agost de 1980.

La finca adquirida s'inscriu al Registre de la Propietat d'Inca, al tom 330, Llibre 2 d'Escorca, Full 185, Finca nº 11 duplicat, Inscripció 10a. És declarada d'Utilitat Pública el 22 d'octubre de 1983, i s'inscriu amb el número 14 al Catàleg de Monts d'Utilitat Pública de les Balears. La seva gestió queda en mans del Govern de les Illes Balears. En aquells moments, la compra de finques per part de l'Administració s'emmarcava en una estratègia d'ampliació de les propietats públiques a la Serra de Tramuntana, declarada "Paisatge Protegit".

Quant a les servituds, la finca pública es beneficia de dret perpetu de pas per a persones, cavalleries i vehicles de tota casta al llarg d'un camí que s'inicia al punt quilomètric 10.7 de la carretera C-710 Pollença-Andratx i travessa les terres de MORTITX S.A. (pol.2, parcel·la 46) i el límit de les terres d'Industrial Agrícola Xitrom S.A. (pol.2, parc.45 i 47), fins arribar a l'accés principal sud de la finca pública, el

Camí de les Basses. No s'especifica, si més no, el dret de pas per un segon camí que travessa les terres d'I.A.Xitrom (cap al Clot de sa Somera) que constitueix el segon accés principal a la finca pública.

A més, sobre la finca pública es constituïren, primer, a favor de la finca propietat d'Industrial Agrícola Xitrom S.A. (pol.2, parc.45 i 47) servitud permanent de pas per a persones, cavalleries i vehicles de tota casta sobre un camí de 4 m d'amplada (Camí de les Basses) que connecta les esmentades parcel·les amb els embassaments també de la seva propietat (enclavats dins la finca pública); i segon, servitud d'aqüeducte per al trànsit d'aigua a través d'una canonada d'11 cm de diàmetre que connecta els embassaments amb la resta de les terres d'I.A.Xitrom S.A., i també a favor seu.

Atenent als canvis en la titularitat de totes les finques implicades, cal fer constar que les terres consignades a l'entitat mercantil MORTITX S.A. són avui propietat del particular Henry Foster Guites. Les propietats d'Industrial Agrícola Xitrom S.A. passaran a pertànyer a la societat cooperativa Vinyes Mortitx S.L. (en tramitació des de novembre 2001). Està previst que les parts signin l'escriptura de compra-venda el 22 de febrer de 2002.

Quant a la delimitació de Mortitx, l'11 de setembre de 1979 surten publicats els límits de la finca pública al BOIB núm. 17.616, fruit d'un apeo. No és fins el 9 de maig de 1985 (BOIB núm. 18.554) que s'aprova l'Acta de delimitació (*deslinde*) de la finca pública de Mortitx. Finalment, l'any 2000 es practica un nou aixecament topogràfic de termenal i s'estableix definitivament la seva superfície en 719,2753 ha, quedant fora de la superfície inicial del M.U.P.(800 ha) els esmentats embassaments i els terrenys costaners del Domini Públic Marítimo-terrestre. Cal fer esment que des de 1996 es manté un litigi amb la finca Femenia Vell sobre la possible afectació de terrenys públics per l'obertura d'un camí confrontant entre aquesta finca i el M.U.P. de Mortitx.

La situació legal de la conservació del territori a la finca pública, catalogada com a *Monte Protector*, es complementa amb la seva declaració com Àrea Natural d'Especial Interès (ANEI), protegida per la Llei 1/1991 del Parlament Balear (Llei d'Espais Naturals i Règim Urbanístic de les Àrees d'Especial Protecció de les Illes Balears).

La finca pública forma part de l'àrea ES5310027, Formentor-Mortitx, proposada com a Lloc d'Interès Comunitari (LIC) per a formar part de la Xarxa Europea Natura 2000 i en funció de la Directiva d'Hàbitats 92/43/CEE. En aquest sentit és declarada també Zona Especial de Protecció de les Aus (ZEPA) en funció de la Directiva 79/409/CEE.

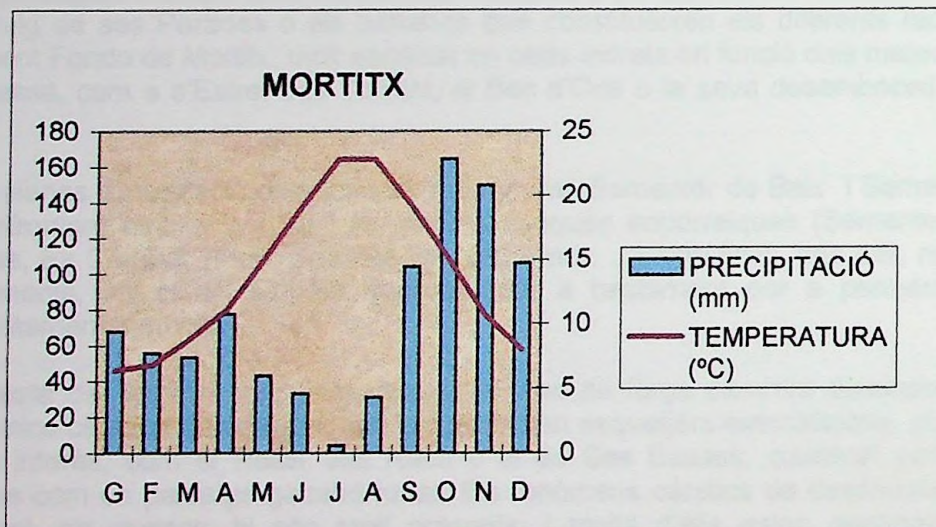
Fiscalment, i d'acord amb el que estableix l'article 3 de la vigent Llei de Forest, de 8 de juny de 1957, i l'article 19 del posterior reglament que el desenvolupa (Decret 485/1962, de 22 de febrer), les finca pública de Mortitx està exempta de contribucions i impostos de l'Estat i de les Entitats Locals.

1.2. Característiques físiques

✓ Clima

Mortitx es troba dins un àmbit general de clima mediterrani temperat amb trets diferenciadors marcats sobretot per la seva situació a la costa de Tramuntana, on dos paràmetres es veuen clarament afectats: temperatures i precipitacions.

Pel que fa a les precipitacions, presenta uns valors màxims a la tardor, a partir de setembre quan ja se superen els 100 l/m², però especialment els mesos d'octubre i novembre, quan la circulació de fronts de baixes pressions topen amb el complex orogràfic de la Serra. S'estima en 2 dies/any (durant l'hivern) en què la precipitació és en forma de neu. La resta de l'any, les precipitacions es mantenen gairebé estables entorn dels 40-50 mm mensuals, exceptuant una punta màxima el mes d'abril i la caiguda en picat del juliol, on es registren 0 mm la majoria dels anys. La precipitació mitjana anual es calcula en 391 mm, però si es tenen en compte la mitjana dels màxims pluviomètrics registrats s'assoleixen els 890,2 mm.

Gràfic 1. Font: Elaborat a partir de les dades de l' I.N.M.-Centro Meteorológico Territorial en Illes Balears. Sèries Mortitx (1981-2000) per a precipitacions; i Lluc (1981-2000) per a temperatures.

Les temperatures mitjanes anuals són elevades, conseqüència de la forta insolació sobre un territori pràcticament despoblat de vegetació arbòria. La mitjana anual se situa entorn dels 14°C, sempre tenint en compte la influència suavitzadora de la mar. El mínims es centren en el mesos de gener i febrer amb una temperatura mitjana de 6.6°C, però mínims absoluts de fins a -4°C. S'hi calculen uns 8 dies de gelada a l'any. La mitjana màxima la trobam els mesos de juliol i agost, arribant alguns anys fins a màxims de 34°C.

✓ Geologia i geomorfologia

El relleu és molt irregular, hi abunden les depressions càrstiques i els torrents assoleixen alts graus de desenvolupament. L'oscil·lació altitudinal va des dels 95 m del llit del Torrent Fondo, prop de la desembocadura, fins als 732,8 m del Puig de l'Havanor (o Es més Alt de l'Havanor).

Segons el mapa editat per l'Institut Tecnològic GeoMinero de España, full 643/644/645 corresponents a les zones denominades *Sa Calobra i Pollença-Cap Formentor*, geològicament la finca s'hi distingeixen dues unitats tectòniques, la Teix-Tomir i La Calobra-G.Sand, que aflora a la manera de *klipper* dins la primera. Es tracta de materials d'edat terciària, en general del Paleogen (Oligocè Superior), però també del Neògen (Miocè inferior Aquitània). Les sèries litològiques estan representades principalment per bretxes de còdols i blocs, i olistòlits. A la zona costanera s'hi troben materials col·luvials holocènics de còdols amb matriu limolítica

A nivell geomorfològic hi destaquen els impressionants penyasegats costaners, com el Cingle des Pi o el Musclo dels Llorers, que poden assolir els 402 m. i alguns penya-segats interiors com les penyes blanques d'Es Més Alt de l'Havanor (95 m) i el Puig de ses Parades o els barrancs que constitueixen els diferents ramals del Torrent Fondo de Mortitx, molt encaixat en certs indrets en funció dels materials que travessa, com a s'Estret des Torrent, el Bec d'Oca o la seva desembocadura a la mar.

Les planes d'inundació dels torrents més grans (Sementer de Baix i Sementer Pla –confrontant amb el MUP-) i les petites conques endorreiques (Sementer de sa Coma, Es Campet Rodó, Ses Basses, l'Havanor, ...), són llocs, tots ells, reblits de sediments, on el sòl s'hi ha desenvolupat a bastament per a permetre-hi un aprofitament agrícola.

La resta del territori són, bàsicament, costers de força pendent dominats per la dinàmica càrstica de vessant, que constitueixen esquetjars extensíssims, alguns de gran interès, com el Rellar des Racó o el de Ses Basses, qualificat per alguns autors com un paisatge gairebé lunar. Els fenòmens càrstics de desenvolupament vertical, els avencs, hi són molt presents, i molts d'ells estan associats a les depressions endorreiques.

AVENCs I COVES LOCALITZATS A LA FINCA PÚBLICA DE MORTITX (ESCORÇA)				
AVENC	COORDENADES UTM	ALTITUD (m)	Profunditat (m)	Classificació
Avenc de s'Aigua	493510/4414820	330	>100	Especial interès lúdico-esportiu i específicament espeleològic
S'Avenquet	493520/4415180	320	<15	Lloc natural d'interès general
Avenc de Bené d'Exelegà	491400/4414780	600	30-100	D'especial interès específicament espeleològic
Avenc de Sa Cadira (I)	491580/4415080	530	<15	Lloc natural d'interès general
Avenc de Sa Cadira (II)	491540/4415050	530	<15	Lloc natural d'interès general
Avenc Gòtic	493510/4414730	330	<15	Lloc natural d'interès general

Avenc d'en Joan Ramon	491430/4413830	760	30-100	D'especial interès espeleològic
Avenc des Llorer	493460/4414960	320	>100	D'especial interès espeleològic
Avenc de Més Enllà	493590/4414850	330	15-30	Lloc natural d'interès general
Avenc des Portuguès	493480/4414230	410	30-100	D'especial interès espeleològic
Avenc des Surdo	493560/4414425	340	15-30	Lloc natural d'interès general
COVA	COORDENADES UTM	ALTITUD (m)	Profunditat (m) / Recorregut (m)	Classificació
Cova des Cingle des Càritx	490690/4415910	5	<15	Lloc natural d'interès general
Cova de s'Entreforc	493130/4414990	320	<15	D'especial interès històrico-arqueològic
Coveta Estreta	493460/4413890	400	15-30	D'especial interès històrico-arqueològic
Cova de ses Gerres	491440/4415300	450	30-300	D'especial interès històrico-arqueològic
Cova de ses Ortigues	491710/4414500	700	15-30	D'especial Interès Biològic
Cova de ses Pucses	493340/4413900	380	<15	D'especial Interès antropològic-etnogràfic
Cova Plana	493360/4415870	215	<15	D'Interès especial Geològic

Taula 3: Elaborada a partir de Encinas, J.A. (1997) "Inventari Espeleològic de les Illes Balears". Mallorca. *Endins*, 21.

✓ Torrents i fonts

Els torrents recorren la finca pública de sud a nord. El principal és el Torrent Fondo de Mortitx, que suposa el límit nordoriental de la finca, tot i que la seva conca de recepció els sobrepassa. Els seus diversos braços tenen diferents noms (Torrent de Mortitx, Torrent des Molí, Torrent de la Coma de les Truges,...) i graus d'encaixament. A la capçalera del Torrent des Molí es bastiren, cap a 1950, dos embassaments (0.87 ha en total) per a proveir d'aigua els cultius de fruiters del Sementer Pla, explotats pels antics propietaris. El límit occidental de la finca el constitueix el Torrent de ses Maresques, més rectilini i de menor encaixament.

L'aquífer forma part de la unitat hidrogeològica 18.03 del Puig Roig, del qual només es disposa de dades agregades a les unitats 18.02 Valldemossa-Sóller i 18.04 Formentor, les que configuren el sector septentrional exterior de la Serra de Tramuntana, i s'assigna al conjunt una recàrrega natural de 35 hm³/any.

Es coneixen tres fonts dins la finca pública, la Font Blanca (fotografia 029), sota les penyes blanques d'Es Més Alt de l'Havanor, normalment amb cabal permanent, però des de fa un temps eixuta (vegeu projecte Mo07) sense saber-ne les causes. La Font de s'Hort des Molí o de s'Hort Vell, de cabal continu i canalitzada, a través de la Canaleta, cap a un safareig. La Font de Ses Basses, també permanent, es tracta de dos ulls que brollen de terra, que s'han adaptat per a abeurar el bestiar (fotografies 012, 013 i 014). Es coneixen també varis ulls que brollen de manera intermitent dins el Torrent de Mortitx, però no s'aprofiten.

En el Mapa hidrològic, núm. 2 de l'annex VIII) apareix la ubicació dels torrent les fonts i els avencs catalogats. Al següent quadre es fa referència al ti aprofitament d'aquestes fonts.

NOM	CANALITZACIÓ	TIF
Font de ses Basses	Adaptada com abeurador per al bestiar	Perm
Font Blanca	No, però disposa d'una pica	Perm
Font (Hort Vell)	A través d'una canaleta de test cap a un safareig	Perm
Fonts en el Torrent	No	Estac

Taula 4.

1.3. Característiques ecològiques i biològiques

- ✓ La flora: espècies rellevants

Una part important de Mortitx va ser proposada com a ZECOP¹ (Zona Especial de Conservació per Plantes) pel seu gran interès florístic: Des de Sa Covella, seguint el Torrent de ses Marsesques, envoltant el Puig de Ses Moles, agafant un tros de l'Havanor, els Torrents de Mortitx i de s'Hort del Molí fins a la Caleta d'Ariant.

El nombre d'endemismes baleàrics inventariats² és de 43 (13% dels 334 tàxons de la finca) i el nombre d'endemismes tirrènics (10) representa més del 50% dels que es troben a Balears. Totes aquestes comunitats es troben en un bon estat de conservació, gràcies a l'abrupte modelat càrstic que dificulta l'accessibilitat a les zones on es troben.

Plantes Inferiors

Mortitx presenta 56 tàxons de briòfits coneguts. Entre ells, cal mencionar l'hepàtica *Pellia fabronniana* (a marjades de la finca), de poblacions reduïdes a Mallorca, *Marchantia paleacea* i *Bryum pseudotriquetrum* que a Balears només es troben citats a Mortitx. Altres espècies com *Bartramia stricta*, *Neckera complanata* i l'hepàtica *Conocephalum conicum* estan restringides al Torrent de Mortitx.

Entre els pteridòfits mereixen destacar *Asplenium marinum*, una falguera molt rara a Mallorca, i l'endèmica *Dryopteris pallida* subsp. *Baleric*.

Plantes superiors

La zona presenta una notable biodiversitat i una elevada quantitat d'endemismes (veure annex I). Tres d'ells es troben amenaçats i són considerats com a vulnerables³ (categories UICN 2001):

- *Pimpinella bicknellii*: el conjunt de les seves poblacions, malgrat la seva restringida àrea de distribució, no sembla estar exposada a perills imminents (Sáez i Rosselló, 2001).
- *Urtica atrovirens* subsp. *Bianorii*: espècie rara i de distribució molt reduïda que no es troba protegida legalment.
- *Viola jaubertiana*: viu en fissures de roques i encletxes ombrívols, la qual cosa contribueix a la seva bona conservació. Per al moment, no requereix mesures específiques de protecció (Sáez i Rosselló, 2001)

¹ SECONA, 1993: Plans de conservació dels vegetals amenaçats de Balears. Documents tècnics de conservació, núm. 19. Conselleria d'Agricultura i Pesca, Govern Balear.

² SECONA, 1995: Inventari de biodiversitat de les finques públiques de la Serra de Tramuntana. Volum III, part 2ª. Documents tècnics de conservació. Conselleria d'Agricultura i Pesca, Govern Balear.

³ Llibre Vermell de la flora vascular de les Illes Balears, en premsa. Documents tècnics de conservació, II època, núm. 9. Conselleria de Medi Ambient, Govern Balear.

Una espècie que actualment no pateix amenaces destacables, però que s'aproxima a ser qualificada com a vulnerable (NT, quasi amenaçada) és la palònia borda (*Helleborus lividus*).

Entre les plantes no endèmiques però rares a Balears trobam: *Acer opalus* subsp. *granatense* (moltes poblacions però amb pocs individus), *Laurus nobilis* (llorer), *Ferula communis glauca*, *Aristolochia paucinervis*, *Laserpitium gallicum* (turbit bord), *Cheirolophus intybaceus*.

Propostes de gestió per a la flora:

- Cartografia de la distribució a la Finca de les tres espècies catalogades com a vulnerables (*Pimpinella bicknellii*, *Urtica atrovirens* subsp. *Bianorii* i *Viola jaubertiana*).
- *Pimpinella bicknellii* i *Urtica atrovirens* subsp. *Bianorii* són dues espècies pròpies d'ambients nitrificats pel bestiar. Per la seva conservació, és important el manteniment de la ramaderia extensiva d'ovelles que hi ha actualment.

Vegetació actual

Gran part de la finca està ocupada per les carritxeres (*Smilaco balearicae-Ampelodesmetum mauritanicae*) que contenen endemismes de l'*Hypericion balearici* com *Astragalus balearicus* (eixorba-rates negre), *Hypericum balearicum* (estepa joana) i neoendemismes (poc separats de l'estirp original) com *Smilax aspera* var. *Balearica* (aritja) i *Rosmarinus officinalis* var. *Palaui* (romaní).

A la zona de l'Havanor aquesta comunitat presenta una cobertura arbòria de pi (*Pinus halepensis*) fruit d'una repoblació de principis dels anys 80 on actualment s'han iniciat uns treballs d'eliminació del sotabosc. Repoblacions més recents de pi (*Pinus halepensis*) i alzina (*Quercus ilex*) ocupen el sector oriental de Ses Basses, des del Coll des Vent fins els penyals costaners, en el Clot de Ses Someres una zona d'oliverar que envolta els sestadors i en el límit E confrontant amb el Sementer de Sa Coma.

Davant les cases de l'Havanor s'hi troba la Font Blanca que permet la supervivència d'un petit bosc repoblat de polls (*Populus nigra*). Una part dels camps de conreu de les cases varen ser plantats d'oms, la finalitat dels quals era la constitució d'un banc genètic no afectat per la grafiosi. i nogueres.

L'altra comunitat dominant, pot considerar-se com *Cneoro triccoci-Ceratonietum siliquae* amb càrritx com a espècie companya. S'hi presenten espècies com mata (*Pistacia lentiscus*), escanya-cabres (*Cneorum tricocon*), lletrerassa (*Euphorbia dendroides*) i en algunes zones ullastre (*Olea europea* var. *sylvestris*) i garballó (*Chamaerops humilis*). Aquesta associació s'ha establerta a zones d'oliverar que fa uns 20 anys es conreaven.

Ocupant les carenes i llocs rocosos (Puig de Ses Moles, crestes del Coll des Vent, etc.) exposats a la violència del vent hi trobam una vegetació dominada pels matolls

xeroacàntics. Corresponen a l'associació *Teucrietum subspinosi* on les espècies característiques són l'eixorba-rates blanc (*Teucrium marum* subsp. *Occidentale*), l'eixorba-rates negre (*Astragalus balearicus*), romani (*Rosmarinus officinalis* var. *Palaui*), l'aritja (*Smilax aspera* var. *Balearica*), l'estepa joana (*Hypericum balearicum*).

El carritx és una espècie companya que pot arribar a predominar a les zones de sòl més profund. En els cims del Puig de ses Moles hi ha, endemés, poblacions de boix (*Buxus balearica*).

Ocupant les fissures dels cingles, principalment a zones poc assolellades es desenvolupa una vegetació rica en endemismes corresponents a l'associació *hippocrepidetum balearicae*. Les espècies més característiques són la violeta de penyal (*Hippocrepis balearica*), maçanella (*Helichrysum ambiguum*), la viola roquera (*Viola jaubertiana*) i *Scabiosa cretica*.

Els relleixos més ombrejats de roques, on la humitat deguda a les boires és important, són indrets favorables pel desenvolupament de plantes de l'associació *Sibthorpio africanae-Arenarietum balearicae*. Les espècies més característiques són la *Sibthorpia africana*, *Arenaria balearica* i *Erodium reichardii*.

A les roques litorals, afectades per la salinitat i altres influències de la mar s'hi desenvolupen plantes de l'aliança *Crithmo-Limonion* com *Senecio rodriguezii* i *Limonium* sp.

A zones d'aigües amb poc corrent dels Torrents de Mortitx i des Molí es localitzen les comunitats hidròfiles del gènere *Potamogeton* (macròfits submergits).

En els marges de l'embassament més petit viuen poblacions de macròfits emergents com la bova (*Typha angustifolia*) i prop de punts d'aigua trobam també comunitats de joncs pròpies de terres humitejades per aigua calcària.

A l'annex VIII de cartografia, s'inclouen els mapes de vegetació (núm. 3), d'interpretació fisiognòmica de la vegetació (núm. 4) i de cobertura vegetal (núm. 5), que complementen aquest apartat de vegetació.

Vegetació potencial

La determinació de la vegetació potencial de Mortitx no és simple, tan sols es poden fer aproximacions teòriques que segurament expressen la realitat de forma incompleta.

L'alteració de la vegetació original per part de l'home (pastures, conreus, incendis, etc.) probablement ha afavorit el desenvolupament de les grans extensions sabanoides dominades pel càrritx. Una gestió adequada que contempli el seguiment de les repoblacions, la reducció de la cabra orada, una gestió de les pastures i la supressió del foc, permetria un progressiu desenvolupament de brolles amb un estrat arbòri de pi blanc (*Pinus halepensis*) a zones actualment ocupades per càrritx. Les zones de sòls profunds amb poc pendent, que ara són majoritàriament utilitzades per conreu, i els indrets més humits i poc assolellats (vessants orientades al nord) són terrenys aptes per a la instauració potencial de l'alzina.

Les comunitats de les carenes rocoses (camèfits pulviniformes), les de penyal (riques en endemismes) i les de litoral presenten una vegetació pròxima a la potencial.

Propostes de gestió per a la vegetació:

- La gestió de Mortitx ha d'afavorir el desenvolupament de la vegetació potencial a les zones que varen ser repoblades, exceptuant les que es feren, desafortunadament, a zones ocupades per oliverar. L'oliverar de la finca és un patrimoni cultural que representa un paisatge agrícola tradicional valuós que és prioritari reactivar.
- El sotabosc de la repoblació de les cases de l'Havanor s'ha anat eliminant en aquests darrers anys. Suposam que és una mesura preventiva pels incendis forestals. Aquesta neteja sistemàtica, frena l'evolució natural d'aquesta comunitat cap a una vegetació més madura i menys piròfita. D'altra banda el creixement vigorós del sotabosc ric amb argelaga suposava una barrera infranquejable al pas de les cabres i facilitava el creixement de possibles repoblacions d'arbusts rebrotadors i alzines, que és una alternativa més rendible econòmicament. Com a mesura anti-incendi s'ha de mantenir sempre una faixa auxiliar al camí.

✓ La fauna: espècies rellevants

Invertebrats

Mortitx presenta un modelat càrstic ben desenvolupat que origina un gran nombre de cavitats, les quals representen ambients molt rics en endemismes. De fet la majoria dels coleòpters catalogats són endèmics de Mallorca.

Entré els moluscs cal destacar *Trochoidea claudinae*, espècie endèmica de Mortitx i voltants, pròpia d'ambients càrstics poc alterats i un bivalve del gènere *Pisidium* que només ha estat localitzat al Torrent de ses Comes.

La certa regularitat de cabal d'aigua d'alguns torrents de Mortitx ha permès l'establiment de l'única esponja d'aigua dolça de les Balears: *Ephydatia fluviatilis*.

Peixos

La construcció de preses al Torrent de s'Hort des Molí, va permetre la creació de dos pantans (propietat privada, fotografia 10). En aquestes masses d'aigua permanent es varen introduir tres espècies de peixos: la carpa (*Cyprinus carpio*), la truita arc-iris (*Salmo gairdneri*) i la perca americana (*Micropterus salmoides*).

La perca americana i la truita arc-iris són grans depredadors típicament carnívors de mides mitjanes. La carpa és un peix de considerables dimensions (pot arribar a pesar 20 kg), omnívor, molt resistent a les fluctuacions del medi.

Amfibis i rèptils

A Mortitx trobam tres espècies d'amfibis: ferreret (*Alytes muletensis*), granot (*Rana perezi*) i calàpet (*Bufo viridis*). De totes elles, únicament el ferreret és autòcton i anterior a l'arribada de l'home a Balears.

La zona és molt carstificada i presenta gorgs que mantenen l'aigua tot l'any localitzats a indrets de difícil accés per part dels depredadors. Són hàbitats excepcionals per a la supervivència del ferreret. Per una altra banda s'han restaurat punts d'aigua artificials i naturals per augmentar el nombre de poblacions.

Es desconeix la situació actual del calàpet a Mortitx. Probablement les poblacions s'han vist reduïdes en els darrers anys com ha succeït en el conjunt de les Illes. La restauració dels punts d'aigua artificial realitzats i els que estan en projecte, contribuiran a l'expansió de la població.

El granot és abundant a molts de biòtops aquàtics de la zona. El control de la seva presència en els indrets habitats per ferrerets és important, ja que és un depredador que pot capturar juvenils (metamorfosats) i possiblement larves.

Entre els rèptils mereix menció especial la serp d'aigua (*Natrix maura*) com el més important depredador de ferrerets. Juntament amb el dèficit hídric, és la principal causant dels forts descensos demogràfics de l'amfibi.

La resta de l'herpetofauna està representada per la serp de garriga (*Macropododon cucullatus*), el dragó (*Tarentola mauritanica*) i el dragonet (*Hemidactylus turcicus*). Les dues darreres espècies amb nombroses poblacions estables.

Aus

Entre l'avifauna inventariada², s'han quantificat 32 espècies incloses en el Llibre Vermell de Vertebrats de Balears⁴. De totes elles, cinc són dispersives, de presència irregular (milana reial, moixeta voltонера, sebel·lí, falzia pàl·lida, falzia reial) i set estan catalogades com a vulnerables (veure annex IV).

La zona costera de Mortitx és excepcional des del punt de vista conservacionista. Hi nidifiquen rapinyaires com el falcó pelegrí (*Falco peregrinus*), el falcó marí (*Falco eleonorae*), l'esparver (*Hieraaetus pennatus*) i el voltor negre (*Aegypius monachus*).

Per a la recuperació d'aquesta darrera espècie s'instal·là una gàbia d'aclimatació amb l'objectiu d'alliberar aus provinents de recuperacions ibèriques. El primer alliberament va ser el 29 de juliol de 1987. Un altre mètode fou l'alliberament, l'any 1989 i 1990, de polls criats en captivitat en nius artificials (*hacking*).

Actualment es fan a Mortitx investigacions i seguiments de l'espècie. Ben segur que en el futur seguirà essent una zona fonamental per l'estudi i conservació dels rapinyaires de Balears. Per a garantir la seva protecció, és fonamental la declaració com a Reserva Natural de la zona nord de la Serra de Tramuntana (actualment ZEPA) des de Sa Calobra fins el Cap Formentor.

⁴ Servei de Protecció d'espècies, 2000: Llibre Vermell dels vertebrats de les Balears. Documents tècnics de conservació, II època, núm. 8. Conselleria de Medi Ambient, Govern Balear.

Entre l'avifauna representativa de màquia poc arbrada, que és la dominant, trobam el busqueret coa-llarga (*Sylvia sarda*), de distribució reduïda; el busqueret de cap negre (*Sylvia melanocephala*), el ropit (*Erithacus rubecula*), el passaforadi (*Troglodytes troglodytes*). L'avifauna típica de masses forestals és més reduïda: cap-ferrerico (*Parus major*), rossinyol (*Luscinia megarhynchos*), pinsà (*Fringilla coelebs*). A zones més obertes de conreu hi podem trobar la titina sorda (*Anthus pratensis*), el xàtxero cendrós (*Motacilla cinerea*), el coa-roja de barraca (*Phoenicurus ochruros*) i durant l'hivern es poden observar el tords (*Turdus philomelos*) a l'oliverar.

Mamífers

Els mamífers terrestres de Mortitx no presenten cap interès particular, però hi trobam espècies importants pel manteniment de l'equilibri tròfic de l'ecosistema com la llebre, el conill, el ratolí de rostoll, el de camp i la rata traginera, preses potencials de depredadors com els rapinyaires. També hi són presents el mart, sobretot a les zones forestals i la geneta, preferentment a les zones de garriga.

La cabra orada, tot i ser abundant, no es presenta en densitats tan elevades com a altres finques públiques de la Serra. Segurament és degut a la caça tradicional del cabrit en llaç, que ajuda a controlar la població.

A l'annex VIII es pot consultar el mapa de punts d'interès científic (núm. 6) per a la flora i la fauna.

Propostes de gestió per a la fauna:

- En èpoques de pluges, l'aigua dels embassaments es desborda i passa al torrent. La força de l'aigua pot arrossegar algun individu de les tres espècies de peixos (segurament els alevins) fins a gorgs habitats per larves de ferreret. És convenient eliminar la ictiofauna dels dos embassaments per tal de no posar en perill la supervivència dels ferrerets de la zona.
- És prioritària una protecció jurídica sòlida (la Llei d'Espais Naturals, 1/1991, és insuficient) dels hàbitats naturals dels ferrerets pel manteniment de les poblacions.
- És convenient restringir l'accés de visitants a la finca a partir de l'Havanor cap a la mar, de gener a juny, època de cria del voltor negre (*Aegypius monachus*). Fins ara, s'ha fet únicament de març a juny mitjançant voluntaris de la Fundació per a la Conservació del Voltor Negre (BVCF) els quals, advertien de la situació als excursionistes i els recomanaven seguir un altre itinerari. L'efectivitat d'aquesta tasca millorarà amb l'increment de personal a la finca pública i la instal·lació de senyalització específica (vegeu projecte Mo20).
- Seria interessant realitzar una estimació quant a població i distribució del calàpet a la Finca.
- Mortitx és un indret idoni per a l'inici d'un programa de reintroducció d'un rapinyaire, l'àguila cobarrada (*Hieraetus fasciatus*) a Balears. Pensam que és

un projecte justificat si es considera la regressió que sofreix l'espècie a Espanya i Europa (Ministeri de Medi ambient, 2001. [http:// www.mma.es](http://www.mma.es)).

- Hi ha una manca d'informació important sobre els quiròpters de Mortitx, és convenient inventariar les espècies presents a la finca.
- Les cabres orades, que ocupen la Serra de Tramuntana i la Serra de Llevant, es presenten en densitats elevades la qual cosa suposa greus perjudicis pels ecosistemes naturals de Mallorca. La supervivència de moltes plantes endèmiques que formen part de la seva dieta està en perill. Endemés, evita la regeneració natural dels boscos i zones cremades (augment de l'erosió) i provoca malformacions greus i nanisme en els arbres repoblats.

D'altra banda cal considerar la cabra autòctona com un patrimoni genètic amb unes condicions excepcionals com a recurs cinegètic que permetria la reactivació econòmica de la Serra de Tramuntana i de Llevant. En algunes de les seves localitats, ha desaparegut el perfil morfològic propi de la varietat mallorquina com a conseqüència de l'abandonament de la ramaderia tradicional de muntanya que ha propiciat l'estat silvestre d'una gran varietat de races, les quals s'havien popularitzat per ser més productives i de maneig més senzill que l'autòctona (Seguí, B., Payeras, Ll. i Ramis, D., 2001).

Actualment, s'han establert definitivament les característiques genètiques i morfològiques de la varietat autòctona, gràcies a un primer estudi realitzat per la Conselleria de Medi Ambient del Govern Balear (Pandion, 1998) i al programa de recuperació de la cabra autòctona de l'Oficina de la Caça del Consell de Mallorca. Els fenotips que han d'ésser objecte de caça selectiva són els següents:

Caràcters selectius	Caràcters no homologats i no tolerables en exemplars reproductors.
• Animals esmotxats, pelats.	• Petites taques blanques
• Taques blanques grosses	• Mucoses i interior de les orelles de color clar
• Color o disseny impropri	• Presència de mamelles
• Perfil facial còncav	• Escrot dividit en dos lòbuls
• Orelles baixes	• Banyes en forma de "V" o impròpies
• Pel llarg	• Banyes pàl·lides
• Braguer extern	

Taula 5. Elaborada a partir de les dades proporcionades per l'Oficina de la Caça del Consell de Mallorca.

Seria molt positiu una coordinació entre les administracions públiques i les finques privades per unificar criteris i encaminar la tasca cap a una mateixa direcció. En aquest sentit, proposam una gestió de la població de cabres orades integrada en una estratègia global per a l'illa de Mallorca que es concreta en les següents actuacions:

Fase I (2002-2003)

- a) Control estricte dels ramats domèstics de cabra a la Serra de Tramuntana.
- b) Ampliació del personal encarregat del descast i formació en base als criteris de selecció de fenotips preestablerts.
- c) Descast intensiu en base als criteris de selecció de fenotips preestablerts. En algunes finques no existeixen exemplars amb els fenotips propis de la cabra autòctona.
- d) Seguiment estadístic rigorós del control (caça selectiva) de la població.
- e) Seguiment sanitari en animals descastats.
- f) Convenis amb finques privades pel control de població. Cal informar i assessorar el sector privat de la Serra ja que la seva col·laboració és fonamental per a l'èxit del projecte.

Fase II (2004-2007, variable)

- g) Estimacions del percentatge de puresa i de les càrregues de densitat de les diferents zones de la Serra de Tramuntana. És més operatiu i aproximat a la realitat utilitzar les densitats relatives que fer censos totals de població.
- h) Continuació d'un descast menys intens i més acurat. Possibilitat de fer-lo amb la tècnica tradicional del llaç.
- i) Seguiment estadístic de la caça selectiva.
- j) Determinació de les finques públiques més apropiades per a ser utilitzades com a banc genètic de la varietat autòctona.

Finalitzades les dues fases s'hauria arribat a una estabilització de la població amb densitat inferiors a 0,2 cabres/Ha. Una densitat superior comporta greus perjudicis pels ecosistemes naturals de Mallorca (Pandion, 1998).

Les finques privades de muntanya podrien iniciar una gestió cinegètica de qualitat a través de múltiples iniciatives (trofeu de caça major, foment de la caça tradicional amb llaç, comercialització de la carn, control individualitzat de les poblacions,...) que permetin el seu sosteniment econòmic.

Actualment està en tràmit la declaració de la varietat de cabra mallorquina com a raça autòctona. El pas següent seria l'homologació nacional i internacional de la nostra raça com a trofeu de caça major.

1.4. Usos humans i aprofitaments

✓ L'ordenació i els aprofitaments

Com a la resta de propietats rurals de Mallorca, la finca de Mortitx es constituí en base a una economia d'autoconsum, això vol dir, una explotació dels recursos de la finca que primerament servís per a cobrir les necessitats dels seus pobladors i els excedents que es generassin serviren per a incrementar les rendes. Així, hi ha hagut, des de fa molts segles, explotació de les terres agrícoles i de les pastures per a ramaderia.

En el moment de l'adquisició, per part de l'ICONA, d'una part segregada (800 ha) de la finca de Mortitx, declarada M.U.P. nº 14 (1983), les superfícies es distribuïen de la següent manera:

Cultius d'olivar			50,7500 ha
Superfície forestal	Rasa	Cereal	69,3400 ha
		Erms i pastures	401,3075 ha
	Pinar		10,4800 ha
	Alzinar		6,9070 ha
Inforestal			266,0555 ha
Superfície total			805,7165 ha
Embassaments			0,8765 ha
Superfície pública			804,8400 ha

Taula 6.

El MUP té un caràcter protector i únicament se n'aprofitaran alguns productes secundaris, entre ells les pastures per a ramaderia extensiva i una sèrie de camps per al conreu de plantes herbàcies destinades al bestiar. Aquest aprofitament rebrà una ordenació específica a partir de 1997 amb el *Plan de Reserva de Zonas de Pastoreo*.

Els aprofitaments secundaris que hi són encara vigents s'adjudiquen anualment a partir dels Plans Anuals d'Aprofitament (SECONA). La situació dels últims cinc anys al M.U.P nº 14 Mortitx és la següent:

PERÍODE	CLASSE	UNITAT / ADJUDICACIÓ (ptes)	ADJUDICATARI/A
1997-2001 (adjudicació anual)	Pastures	300 llanars / 800 ha	Esperança Villalonga Comas Predi Son March. 07315. Escorca. DNI: 41267529 D
		10.000 ptes	
1997-2001 (adjudicació anual)	Caça major	70 exemplars abatuts	SEFOBASA
		Variable fins a 16.240 ptes/caçador (2000)	
1998-2001 (adjudicació anual)	Rusc	27 ruscs / 80 m ²	Carlos Gibert Caldentey Bunyola, 8, baixos 07004. Palma DNI: 41327385
		10.000 ptes	

Taula 7. Elaborada a partir dels Plans Anuals d'Aprofitament (SECONA).

Nota: L'import de liquidació de cada aprofitament inclou el preu de l'adjudicació + taxes i exaccions parafiscals (Decret 502/1960).

Per la Llei de Monts, de 8 de juny de 1957, art. 37, no es permet l'aprofitament d'espècies silvestres que no es trobin incloses en el pla anual o periòdic aprovat. No obstant, seria recomanable fer una excepció en el cas de la recol·lecció d'espècies silvestres no protegides (bolets, espàrrecs, ...) de consum tradicional limitant les quantitats màximes permeses. La recol·lecció, en cap cas, no implicarà el desarrelament de plantes o destrucció del micel·li dels fongs i únicament es permetrà amb autorització de la DG de Biodiversitat.

✓ Agricultura

Mortitx, fins a mitjan segle XX, fou una possessió dedicada essencialment a l'olivar, tot i que cap a 1757 hi havia, a més, garroverars, conreu de cereals i hortalissa. El 1957 fou adquirida per l'escultor Benedict Jakober, que hi bastí dos embassaments alimentats per les aigües de la font i del Torrent Fondo, destinats a regar el pal de Mortitx, on es feren grans plantacions de melicotoners, pomeres, cirerers, alvocats i kiwis.

Amb la segregació (1981) de la part que ens ocupa (MUP), just hi quedaren adscrites les terres d'olivar (fotografia 41), que no eren explotades per l'anterior propietari. L'aprofitament d'aquest cultiu està pendent de valoració, almenys, des de 1997.

Com a part essencial de la gestió d'un territori hi intervenen les activitats agrícoles, tant per a la generació de rendes a partir de la producció, com per les funcions de manteniment del paisatge tradicional que suposen i que repercuteixen en l'atractiu del medi per a l'ús públic. En aquest sentit, des d'aquest Document es recomana la recuperació dels olivars per a la seva explotació (vegeu Mo15 a les fitxes de projectes), que es distribueixen de la següent manera:

- Es Sementer de sa Coma (8,5 ha.)
- Es Sementer de Baix (22 ha)

L'aprofitament, segons convengui, es podria ofertar a l'actual rematant dels cultius i les pastures o bé ser portat a concurs públic. És important fer esment a la possibilitat d'un aprofitament conjunt dels olivars de diverses finques públiques on l'explotació és recuperable, concretament els MUP nº 1 i 2 Binifaldó i Menut, pertanyents també a l'Estat i amb gestió per part de la CAIB.

✓ Ramaderia

L'explotació ramadera al MUP ha estat de tipus oví i extensiva. També es compta amb alguna experiència d'introducció de ramat somerí, que no fou viable a causa del mal funcionament del tancats de la finca davant la mobilitat d'aquests animals.

El Plan de Reserva de Zonas de Pastoreo en el MUP nº 14 Mortitx. Decenio 1997-2006. (1996), compromís signat entre la Conselleria d'Agricultura i el rematant de les pastures, estableix que durant el termini de vigència del Pla l'Administració no

realitzarà cap tipus d'obra, treball o intervenció d'altra naturalesa que pugui arribar a alterar la naturalesa de la rematada adjudicada (és a dir, el pasturatge de ramat llanar) a les zones que queden definides als annexos del Pla. L'Administració Forestal continuarà reservant-se l'accés, a través de les tanques o zones de pasturatge, a d'altres zones del Mont quan així ho estimi pertinent per motius de treball o qualsevol altre justificat.

De la mateixa manera, el rematant es reserva per a ell l'aprofitament de les zones incloses en el Pla, compromentent-se a la no utilització d'aquestes per a altres fins diferents del pasturatge.

Les zones fixades com a Reserva de pasturatge per al decenni 1997-2006 són:

Ses Basses (fotografia 38)	3 ha
Es Camp Redó (fotografia 59)	1 ha
L'Havanor (exclosa la plantació d'oms, fotografia 02)	2 ha
Sementer des Porxo	2 ha
Sa Coma	4 ha
Total	12 ha

Aquesta regulació es fa coincidir amb el Pla Anual d'Aprofitaments de Monts Públics corresponent (P.A.A.1997).

Vista l'experiència positiva de la introducció de ramat boví autòcton propietat de la CAIB a d'altres Finques Públiques (Albarca i Es Verger) i en conveni (Biniatria), es creu convenient iniciar una experiència d'aquest tipus al MUP Mortitx, encaminada sobretot a la gestió de la vegetació com a mesura preventiva contra incendis forestals. (vegeu projecte Mo14).

El Projecte, per prescripcions tècniques relatives a capacitat de càrrega (caps de bestiar/ha) i acotació de terrenys, implicaria modificacions en el vigent Plan de Reserva de Zonas de Pastoreo (1997-2006). Caldria cercar un acord amb l'actual rematant de les pastures per a arribar a una fórmula vàlida per a les dues parts, ja que el Reglament de Monts, aprovat pel Decret 485/1962, de 22 de febrer, especifica en el seu article 212.2. que una vegada iniciada l'execució d'un pla, l'Administració Forestal no s'hi podrà oposar mentre els aprofitaments s'ajustin a allò que el pla estableix.

D'altra banda, és també destacable la implicació que té la ramaderia ovina en el manteniment d'una població estable de voltor negre (*Aegypius monachus*) a la Serra de Tramuntana. S'ha detectat que el declivi de la ramaderia extensiva implica també una disminució de la capacitat tròfica de l'espècie, ja que l'ovella constitueix la base (80 %) de la seva alimentació.

✓ Ús cinegètic

La caça menor no es contempla a Mortitx com un aprofitament, amb la finalitat d'afavorir la repoblació d'espècies. Si més no, com a conseqüència de l'abundància de cabres orades a Mallorca i els subsegüents perjudicis que ocasionaven a la vegetació, es va declarar (abril de 1992) la cabra assilvestrada peça de caça major. L'any 1994 s'inicià un aprofitament de les cabres orades de les Finques Públiques

de Mortitx, Son Moragues i Mina Gran, executat per l'empresa SEFOBASA, la qual ingressava l'import de 190.000 ptes per a l'aprofitament a les tres finques públiques (20 mascles adults i 30 cabrits) a la Conselleria d'Agricultura i Pesca. El nombre màxim de caçadors per batuda a Mortitx era de tres, i cada un d'ells podia capturar 3 peces/dia. Aquests aprofitaments es perllongaren, modificant en alguns casos el plec de condicions, fins el dia 22 de març de 2001, quan Mortitx va ser declarada Refugi de Caça. Des de llavors la Guàrdia Forestal s'ha encarregat de fer descast.

Actualment, només un dels accessos principals de la finca es troba senyalitzat com a Refugi de caça (consulteu projecte Mo20).

✓ Apicultura

Està documentat que el 1651 hi havia a la possessió de Mortitx un apiari amb set cases d'abelles. No hi ha altres indicis de producció de mel, fins que el 1997 l'apicultura es contempla com un aprofitament més en el M.U.P. S'hi deixen instal·lar 27 caseres a la zona de Les Llisseres, que ocupen uns 80 m². No es disposa d'informació sobre les quantitats anuals produïdes, però se sap que la mel de Mortitx es comercialitza juntament amb altres mels de diversa procedència.

✓ Usos de conservació biològica

Les finca pública de Mortitx, des de la seva adquisició, l'any 1978, juga un paper fonamental en el desenvolupament de diversos plans de recuperació d'espècies en situació demogràfica desfavorable. La relació d'actuacions de conservació i recuperació d'espècies que s'hi han dut a terme és la següent:

a) Ús de la finca per a la recuperació del voltor negre (*Aegypius monachus*).

- L'ICONA elabora, l'any 1982, un programa de conservació del voltor negre i preveu el manteniment del punt d'alimentació a Mortitx combinat amb la caça de cabres orades i abandonament dels cadàvers en els punts de captura.
- Els primers alliberaments s'efectuen a Mortitx el 14 de novembre de 1984 amb 3 aus recuperades a Extremadura. Es fermen les aus amb pioles de cuir dalt d'uns penyals durant dos dies i se'ls facilita menjar. Es pretén familiaritzar-los amb el nou hàbitat i que entrin en contacte amb exemplars salvatges. A la segona nit es desfermen per a que s'adaptin a viure en llibertat.
- El 12 de febrer de 1986 s'alliberen amb el mateix mètode 4 exemplars més, un d'ells es trobarà ofegat, poc temps després, a Menorca, i un altre es rescata viu de la mar. Com a conseqüència d'aquests resultats es decideix canviar de mètode i es construeix una gàbia (77 m³, fotografia 08) darrere les Cases de l'Havanor per a la introducció d'exemplars que s'alliberen després de 4-5 setmanes de captivitat. Per aquest mètode s'alliberen les aus següents: dia 29/07/87: 2 exemplars; dia 26/10/87: 3 exemplars; desembre de 1988: 4 exemplars; maig de 1990: 1 exemplar; febrer de 1991: 3 exemplars; novembre 1991: 1 exemplar i el més de juny de 1992 el darrer exemplar.

- L'any 1989 es porta a terme a Mortitx un mètode d'habitació a la llibertat de 2 polls mitjançant nius artificials (*hacking*) en companyia d'un voltor adult que fa de dida. El mes de maig de 1990 s'alliberen, amb el mateix mètode, 6 polls més nascuts en captivitat.
- L'any 1991 es construeixen dos nius artificials a Mortitx, un dels quals es reconstrueix l'any 1992.
- Des de 1992 es considera suficient la població de voltors negres a Mallorca i no s'alliberen més exemplars. No obstant, es segueix utilitzant la menjadora de Mortitx (4 ovelles mensuals, fotografia 09) i l'aguait (fotografia 07) per a facilitar els controls dels animals marcats, els recomptes poblacionals i proporcionar un increment dels recursos d'aliment abans i durant la nidificació per a estimular-la i augmentar-ne l'èxit.
- Des de 1993 es manté un conveni de col·laboració entre la Conselleria de Medi Ambient i la Fundació per a la Conservació del Voltor Negre (*Black Vulture Conservation Found*) per al seguiment de la població mitjançant censos anuals de l'espècie (a Mortitx hi ha dos observatoris), vigilància de nius, aport d'aliment a la menjadora i campanyes de conservació (ex: contra l'ús de verins, control de moixos asilvestrats,...)..

b) Ús de la finca per a la recuperació del ferreret (*Alytes muletensis*).

- L'any 1991 es redacta i es comença a aplicar el Pla de Conservació del Ferreret. A partir d'aquest moment es fa un seguiment dels seus hàbitats i un cens sistemàtic anual de les poblacions, la més saludable de les quals es troba a Mortitx.
- L'any 1994 es recol·lecten 18 larves de ferreret d'una de les poblacions de Mortitx destinades a la fundació d'un nucli de cria a Mallorca (Marineland S.L)
- A finals de 1997 es condicionen, per a incrementar el nombre de poblacions:
 - 3 gorgs a un torrent (9.3 A).
 - Construcció d'un safareig i reconstrucció d'una caseta al Sementer de Sa Coma.
 - Reparació del crull d'un gorg a Ses Rotes den Jordi.
- L'any 1998 es restauren dos dipòsits antics (fotografia 011 i 016) i les seves canalitzacions a s'Hort des Molí (fotografia 018).
- Dia 17 d'octubre de 1998 s'alliberen entre 80 i 100 larves procedents del centre de cria de Marineland en un dels dipòsits.

c) Reservoiri d'un banc d'oms no afectat de grafiosi.

Durant la dècada dels anys 80, la major part dels oms de la Península i d'Europa resulten afectats per la *grafiosi*. A finals d'aquesta dècada, i amb la intenció de conservar els diferents genotips peninsulars, es planten a L'Havanor 0,75 ha d'oms (també a altres finques públiques) a partir d'esqueixos procedents de diferents punts d'Espanya.

d) Repoblacions de pi (Pinus halepensis) i alzina (Quercus ilex).

Una extensió important de Mortitx (57,10 ha) és repoblada a la dècada dels anys 80 i 90. En una primera actuació (1963-1984) es planta la zona de les cases de l'Havanor (fotografia 108) fins el Collet des Vent. En actuacions posteriors, a finals dels anys 80, s'arriba fins a Ses Basses. Els anys 90 es repoblen 12,19 ha al Sementer de Sa Coma. (consulteu Mapa 7, de l'annex VIII).

✓ Ús públic

Juntament amb la conservació, l'ús públic és l'altre objectiu a què es qualsevol finca pública, i d'això en trobam extenses referències en l'ordre les finques i grans esforços per part de l'Administració a partir de l'últim segle XX. Adquirida en els anys 80, a Mortitx s'hi prioritzà l'interès consen de la finca i, amb bon criteri, s'optà per no instal·lar-hi cap àrea recrea demostrada l'experiència en finques públiques properes, són focus massiva de visitants.

Ús recreatiu

A la finca s'hi desplacen un nombrós volum anual d'excursionistes, ja que camins formen part de rutes tradicionals, però sobretot en destaquen els de pels torrents. Ja existeixen indicadors específics alertant de la perillositat c descensos i alhora recomanen quin ha de ser l'equipament adequat per a los. (vegeu capítol de Senyalització i fotografies 71, 72).

Amb la intenció de regular l'ús recreatiu dins Mortitx, des d'aquest Docu Gestió es proposen un seguit d'itineraris autoguiats (vegeu Mapa de Zon Projectes, núm 11). No es considera oportú fomentar els descensos pels per la seva perillositat i per no influir encara més en els hàbitats d'espèci com el ferreret, per tant, totes les propostes segueixen el traçat dels ca ferradura tradicionals, i comptaran amb una senyalització específica. Un essencial d'aquests itineraris serà la interpretació, basada en els elem paisatge que es puguin observar durant el recorregut.

Codi	Itinerari	Origen	Destí	Longitud / Temps estimat (dins de la F.P.)	Grau
1	Camí de ses Basses	Cases de Mortitx	Ses Basses	8 Km / 2 h 20'	
2	Camí de s'Hort des Moll	Camí de ses Basses	Hort de Moll	1,2 Km / 50'	
3	Camí des Sementer de sa Coma	Mortitx	Es sementer de sa Coma	2,5 km / 55'	
4	Camí des Embassaments	Camí de ses Basses	Embassaments	1,2 Km / 40'	
5	Camí des Rafal d'Ariant	Mortitx	Rafal d'Ariant	2,1 km / 3 h	

Taula 8.

Itinerari 1. És el més llarg i durant el trajecte fins a Ses Basses es travessen es poden observar les obres d'enginyeria hidràulica de l'embassament pe camps de conreu i repoblacions d'oms de l'Havanor, impressionants panorà sobre les penyes blanques d'Es Més Alt de l'Havanor (fotografia XX), el Camí (fotografia XX) i Ses Basses. Es transita per les repoblacions de pi i alzina i p les restes d'un poblat talaiòtic i s'acaba entre les morfologies exocàrstiques depressió de Ses Basses.

Itinerari 2. S'utilitza el mateix camí de Ses Basses fins a un revolt dins l'oliva descendeix cap als camps marjats de s'Hort des Moll i des d'on es t impressionant panoràmica cap al Torrent Fondo i la mar (fotografia 45).

Itinerari 3. Es proposa una volta dins l'olivar del Sementer de Sa Coma (fotografia 41). El punt d'inici i d'arribada de l'itinerari és l'entrada a la finca pel Clot de sa Somera. S'hi poden veure diferents comunitats vegetals, ullastrars, clapes d'alzinar i pinar, fins arribar als camps marjats de l'olivar on s'hi troben exemples de l'arquitectura tradicional (Caseta de Sa Coma). Finalment s'ascendeix per dins un esquetjar fins al Clot de sa Somera.

Itinerari 4. Es tracta d'un breu passeig fins a la resclosa de l'embassament de dalt que comença al Camí de Ses Basses. S'hi podran distingir diferents tipus de vegetació, el carritjar durant la pujada, i espècies comunes de les zones humides, a banda de les obres d'enginyeria hidràulica dels embassaments (fotografia 21 i 24). Des de la resclosa hi ha una impactant vista sobre el torrent.

Itinerari 5. Una ruta tradicional des de Mortitx fins al Rafal d'Ariant o la Caleta (ja fora de la finca pública). Cal travessar l'olivar del Sementer de Sa Coma per endinsar-se en un camp de lapiaz travessat per un torrent. S'ascendeix per un coster fins assolir un punt elevat que constitueix un impressionant mirador natural sobre tota la finca (Video 3).

Consulta mapa de zonificació i projectes, núm. 11, annex VIII.

✓ Educació i interpretació

La interpretació del medi no s'ha regulat fins ara a Mortitx, però es considera necessari activar-la. La proposta de gestió es basarà, per un costat, en les dades generals sobre la finca que puguin aportar els fulletons informatius (consulteu projecte Mo23), i per un altre, en els itineraris autoguiats on la interpretació ambiental tindrà un suport gràfic, mitjançant una senyalització específica que inclourà una breu explicació de caire informatiu sobre les actuacions humanes sobre el paisatge

- Àrea marjada de s'Hort des Molí: Breu text amb referències als cultius tradicionals, vegetació, sistemes de rec, tipologies constructives, parts i elements d'un marge, etc.
- Mirador. Dibuix que reflecteixi la vista panoràmica des d'aquell indret i localització, amb topònims, del principals accidents geogràfics.
- Oliverar. Breu text amb referències al cultiu tradicional de l'olivera, varietats d'oliva, procés d'elaboració de l'oli, dibuixos, etc.
- L'Havanor. (Repoblacions de pi i alzina i repoblació de polls, oms i noguers). Breu text explicant la finalitat d'aquesta actuació, espècies que s'hi troben, característiques del bosc, etc.
- Embassaments. Breu text explicant la finalitat d'aquesta actuació, infraestructures hidràuliques, característiques del règim hídic de la zona, etc

Tots els cartells, com ja s'ha dit, es localitzaran al llarg dels itineraris autoguiats, i a llocs on l'impacte visual sigui lleu, però alhora atractiu per al visitant. Vegeu-ne la distribució i quantificació al Mapa núm. 11, annex VIII i projecte Mo20.

✓ Investigació

Existeixen estudis d'investigació sobre la vegetació i la fauna de la finca en particular, entre els que destaquen l'**Inventari de Biodiversitat de les Finques Públiques de la Serra de Tramuntana (1995)**, i l'**Inventari de Punts d'Interès Científic de Balears (1993)**, que reconeix 11 punts d'interès zoològic, 2 d'interès botànic i 1 d'interès paleontològic que es poden consultar a l'annex VI i el Mapa de punts d'interès científic, núm. 6. Estudis espeleològics i topografia d'avencs i coves a **Nuevas cavidades de la zona de Mortitx-Puig den Massot (1997)** i estudis inèdits sobre jaciments arqueològics.

A més, es compta també amb un gran volum d'informació corresponent a diversos programes de conservació d'espècies (consultau capítol Usos de conservació biològica) i amb les instal·lacions del refugi de l'Havanor per al desenvolupament del treball de camp en investigació (consulteu projecte Mo22).

1.5. Infraestructures i personal

✓ Accessos i viari intern

L'accés a la finca pública es fa per la carretera C-710 de Lluc a Pollença, al km 10.3, i a través de finca privada (hi ha inscrit dret de pas) fins a les dues entrades principals de la finca, la primera (fotografia 88) a l'inici del camí de Ses Basses, i l'altra al Clot de sa Somera (fotografia 82), on comença el camí cap al Rafal d'Ariant. El viari intern està format en bona mesura per camins de ferradura d'amplada molt variable, excepte el camí de Ses Basses, en part pista forestal encimentada i en un estat de conservació deplorable en certs trams. A continuació es facilita un quadre dels camins amb dades orientatives sobre la longitud del trajecte i la seva durada a peu.

Codi	Camins/ Accessos	Origen	Destí	Domini / Ús	Estat de conservació	Longitud / Temps estimat (dlns de la F.P.)	Interès	Tipologia
1	Camí des Coll Ciuró	Femenia Vell	Coll Ciuró	Privat/P rivat	Bo	—	Excursionista	CF. Camí de ferradura que ben aviat torna tirany
2 P	Camí de ses Basses	Cases de Mortitx	Ses Basses	Públic i privat/ Públic	Bo	4Km/60'	Excursionista i natural/sitc	Pista Forestal
3 P	Camí des Rafal d'Ariant	Mortitx	Rafal d'Ariant	Públic / Públic	Regular-Bo	2,1/40'	Excursionista	CF. Trams empedrats que presenten diferents graus de preservació. Ferm de terra i pedra la resta
4	Camí des Sementer de sa Coma	Mortitx	Es sementer de sa Coma	Públic- privat/ públic- privat	Bo	1,2Km/15'	Excursionista	CC Ferm de terra
5	Camí des Embassaments	Camí de ses Basses	Embassamen ts	Públic/P úblic	Bo	0,6Km/15'	Excursionista	CF Ferm de terra.
6	Camí de s'Hort des Moll	Camí de ses Basses	Hort de Moll	Públic/P úblic	Regular	0,6Km/10'	Excursionista	CC/CF. Camí sobre ferm de terra que es creua amb torrent de Mortitx
7	Camí de ses Llisseres	Camí de ses Basses	Ses Llisseres	Públic/P úblic	Bo	0,5/10'	Excursionista	CF/CC Ferm de terra i pedra

Taula 9.: A= Accés P= Protegit al Pla Especial de Protecció d'Escorca (2000)

CF= Camí de ferradura. CC= Camí de carro. CR= Camí ramader

Informació recollida al Pla Especial de Protecció d'Escorca (2000) i al Catàleg d'Antics Camins de la Serra de Tramuntana (1993)

Per a ubicar aquests camins vegeu el Mapa de senyalització, accessos i viari intern, núm. 8, a l'annex VIII.

✓ Edificacions

La finca no compta amb edificacions actualment destinades a l'habitatge, però sí hi ha presència d'algunes construccions lligades a l'explotació agrícola i ramadera. Un antic habitatge, la casa de l'Havanor fou remodelat el 1982 i actualment és un refugi per als treballadors de les brigades forestals i cedit, amb autorització, a grups de voluntaris en treballs d'investigació, com el cens anual de voltor negre. El conjunt d'edificis amb què es compta i el seu estat de conservació apareixen al següent inventari:

L'Havanor. (fotografia 84) Casa-refugi d'una sola planta rectangular, situada sobre l'emplaçament de l'antic Rafal de Mortitx. Construïda el 1982 compta amb un sol aiguavés unit a un porxo, un portal i dues finestres. A l'interior compta amb una llar de foc envoltada de bancs de pedra, 3 lliteres (6 places), un banc de cuina i una pica d'escurar (l'aigua procedeix de barrals), una taula i bancs de fusta i una prestatgeria. (fotografies 85, 87). (per al projecte de millora de la casa-refugi, vegeu Mo22). L'edifici apareix a l'Inventari Patrimonial de la CAIB amb una superfície de 25 m², quan en realitat en té uns 40 (m²) descomptant el porxo. De tota manera, no se li otorga cap valor cadastral.

Porxo de Mortitx. (fotografia 03, 04) Petit porxo de planta rectangular i coberta a un sol aiguavés, construït en pedra en sec i parets en talús. Té un sol portal d'accés. La seva funció és ramadera, per a estabular el bestiar oví.

Caseta de Sa Coma. (fotografia 05, 06) Petita caseta de roter de planta rectangular i coberta a un sol aiguavés, construïda en pedra en sec i parets en talús. Té un sol portal d'accés. La seva funció, tot i que inicialment fou concebuda per a aixoplugar-hi persones, ara és ramadera, per a estabular el bestiar oví. Disposa d'un safareig (fotografia 26) a un costat.

Sestadors. (fotografia 53, 54) Construcció moderna (1998) de marès, de planta rectangular i coberta a un aiguavés, que disposa d'un estable amb una sola porta d'accés i d'un porxo molt llarg on s'hi distribueixen les menjadores per al bestiar. –

INFRAESTRUCTURES	SUP. CONSTRUÏDA	ESTAT DE CONSERVACIÓ
L'Havanor	56 m ²	Bon estat. Rehabilitada com a refugi (1982)
Porxo de Mortitx	28 m ²	Bon estat
Caseta de Sa Coma	30 m ²	Bon estat
Sestadors	118,7 m ²	Bon estat

Taula 10.

Consulta Mapa d'infraestructures, núm. 9, a l'annex VIII.

✓ Tancaments.

La finca té aproximadament el 30 % dels límits amb les possessions confrontants tancats amb mur de pedra seca (límit amb Ariant, 267,9 m, fotografia 80), en alguns casos amb malla de filferro superposada a la paret (Sementer Pla, 946,6 m i Clot de sa Somera, 603,2 m) i en d'altres únicament filferro (entre el Clot de sa Somera i el Sementer de Baix, 350 m). L'estat de conservació d'aquestes parets i malles és irregular i alguns necessiten millores (límits amb Son Amer i Aucanella).

Pel que fa als tancaments interiors, també se segueix la manera tradicional amb paret de pedra (Sa Vela Llarga, 294,9 m o s'Hort des Molí, 315 m), reforçada amb malla de filferro als camps cultivats (olivar del Sementer de Sa Coma, 1.220,2 m o Sementer de l'Havanor, 961,9 m) o el cas d'algunes plantacions herbàcies per al bestiar únicament tancades amb malla de filferro (Camp Rodó, 472 m o Ses Basses, 619,4 m). Existeixen tancaments inicialment amb funcions ramaderes, però que avui dia no fan cap ús, tant pel seu mal estat de conservació com pel descuit de mantenir les tanques obertes permanentment. En total són 8216 m de malla, i el seu estat de conservació es pot consultar al Mapa d'infraestructures, núm. 9, de l'annex VIII.

✓ Hidràulica.

A Mortitx s'hi localitzen una sèrie de fonts naturals (vegeu capítol Hidrologia) que són aprofitades essencialment per a abeurar el bestiar. Existeixen, a més, diversos punts d'aigua utilitzats per a la recuperació del ferreret.

Únicament compta amb conduccions la Font de s'Hort, que dona les seves aigües a una canaleta de pedra que la porta al safareig de s'Hort des Molí, situat a la marjada superior de l'hort, des d'on se'n podia disposar per a antics usos agrícoles (vegeu projecte Mo17). Tot i el topònim *des Molí*, no hi ha vestigis de cap enginy hidràulic d'aquest tipus. Actualment, el safareig també rep per la mateixa canaleta (258 m, fotografia 018) aigua procedent de l'embassament situat aigües amunt i abasteix, mitjançant una altra canaleta moderna de test (37 m, fotografia 011) un safareig més petit cobert amb un porxo. Al safareig superior s'introduïren larves de ferreret procedents d'un centre de cria de Marineland (fotografia 016). Per a conèixer les actuacions de millora d'aquests elements, consulteu projecte Mo04.

Un tractament a part mereixen els embassaments construïts durant la dècada del 1950. La seva titularitat és privada, tot i que s'enclaven dins la finca pública. Retenen les aigües del torrent de s'Hort des Molí. El superior (fotografia 010, 024 i video 02) i més gran ocupa una superfície de 6.410 m² i té una capacitat de 12.000 m³ i l'inferior, més petit (fotografia 21), ocupa 2.355 m². Compten a més amb un sistema de canalització (servitud d'aqüeducte inscrita sobre la finca pública) que connecta els dos embassaments, en part pel llit del torrent, en part pel coster, per llavors redreçar les aigües (856 m de canonada d'alumini dins la finca pública, fotografia 020) cap al Sementer Pla (del mateix propietari que els embassaments) i cap a l'Hort des Cirerers (confrontant amb una entrada a la finca pública, Clot de sa Somera) i alimentar també les cases de Mortitx. Cal esmentar que sobre escriptures existeix la negativa a construir nous embassaments aigües amunt dels ja existents.

A banda de les actuacions de prevenció d'incendis forestals (consulteu Taula 11 i Mapa 7 de l'annex VIII), aquests dos embassaments són aptes per a la càrrega d'aigua amb mitjans terrestres (proximitat al camí de Ses Basses) i aeris (helicòpter). De fet, avui dia ja existeix un acord per a la utilització, per part de la Conselleria, de l'aigua dels embassaments.

✓ Senyalització

Existeixen dos tipus diferents de senyals, que són:

- els relatius a caça (CAIB).
- els d'informació general (CAIB), que inclouen diferents formats d'indicadors: uns advertint perill d'incendis; uns altres perill del descens de torrents i recomanacions d'ús; uns altres informant de certes actuacions (Programa de recuperació de l'om) i finalment el cartell de benvinguda i normatiu de la finca pública.

Al Projecte Mo20 s'especifica quins indicadors es conservaran, quins s'han de retirar i quins manquen, i per tant, s'han d'afegir. La localització del senyals existents es pot veure al Mapa de senyalització, accessos i viari intern, núm. 8 i la proposta de nova senyalització, al Mapa de zonificació i projectes, núm. 11.

✓ Patrimoni cultural

Existeixen bastants elements del patrimoni catalogats. Cal destacar-ne els inclosos al catàleg de Restes arqueològiques del PORN del Sector nord de la Serra de Tramuntana (1990) i els que queden protegits pel Pla Especial de Protecció d'Escorca (2000). La seva ubicació es pot consultar al Mapa de patrimoni, núm. 10.

Cases de l'Havanor. P.E.P.E. C48. (fotografia 084)

Porxo de Mortitx. P.E.P.E. Px12. (fotografia 03, 04)

Safareig de s'Hort des Molí. P.E.P.E. Sf01. (fotografia 016)

Canaleta de s'Hort des Molí. P.E.P.E. Ca02. (fotografia 018)

Pou de l'Havanor. P.E.P.E. Po2.

Bassa Gran de Mortitx. P.E.P.E. Ba3 (fotografia 012, 013)

Bassa Petita de Mortitx. P.E.P.E. Ba4. (fotografia 014)

Abric de s'Hort des Molí. P.E.P.E. Br01.

Àrea manjada de s'Hort des Molí. P.E.P.E. MG08. (fotografia 044, 045)

A l'annex X s'han inclòs les fitxes del Pla Especial de Protecció d'Escorca de tots aquests elements, molt completes.

Hi ha un bon nombre de coves d'interès històric o arqueològic que apareixen a diferents inventaris (ENDINS, PORN (1990) de la Serra de Tramuntana, P.E.P.E.(2000),...). Es tracta de la Cova de l'Havanor, la Cova Estreta, la Cova de s'Entreforc o la Cova de ses Puces. Al camí de Ses Basses, poc abans d'arribar al Camp Rodó, a un coster es destrien les restes d'un poblat possiblement talaiòtic (fotografies 049, 050, 051, 052), estudiat fa dècades pel Pare Veny, però que no han estat mai catalogades.

D'altra banda, el mateix Pla Especial de Protecció d'Escorca (2000) estableix una protecció especial a determinats camins de muntanya, prohibint-hi de manera absoluta l'eliminació de qualsevol cobertura vegetal aposentada sobre les pròpies formacions (a causa de la cobertura protectora que suposen) i només s'hi admetran obres de reforma o rehabilitació que no suposin transformació del camí. (consulteu-los a la Taula 8 de viari intern).

El Consell Insular de Mallorca ha realitzat una important feina de catalogació i localització d'àrees marjades. Al Catàleg i Anàlisi de les Àrees Marjades del Terme d'Escorca s'hi inclouen els camps marjats de s'Hort des Molí, l'Havanor, el Sementer de Sa Coma, Les Llisseres i Es Sementer de Baix (2 nuclis).

Segons la llei de patrimoni de 1985 de caràcter estatal, i la seva adaptació a la Llei 12/1998, de 21 de desembre, del Patrimoni Històric de les Illes Balears, és necessari catalogar tots aquells punts d'interès històric i etnogràfic i dur-hi a terme les actuacions de conservació que siguin necessàries.

✓ Personal

Actualment, el personal destinat a la gestió d'aquesta finca està format per:

un Agent Forestal de la Conselleria de Medi Ambient (a temps parcial), responsable de la vigilància, la informació a l'usuari, del seguiment de les espècies i de la gestió.

una brigada d'àrees recreatives de l'IBANAT (a temps parcial) responsable de la neteja i el manteniment de l'Àrea Recreativa.

una brigada de finques públiques (de recent creació) de l'IBANAT (també a temps parcial), responsable de la vigilància, el manteniment i la conservació d'espècies.

✓ Inversions i actuacions a la finca.

A continuació s'han recollit les actuacions i inversions més significatives que ha promogut el Govern de les Illes Balears a la Finca Pública de Mortitx. Consultau Mapa núm. 7, annex VIII.

ANY	CODI	NOM DEL PROJECTE/DESCRIPCIÓ	EXECUCIÓ
1982	01	Obertura i adequació del camí des dels Embassaments fins a Les Basses.	ICONA?
1982	02	Reforma de les cases de L'Havanor i adequació com a refugi de muntanya.	
dècada 80's	03	Re població amb pins des de L'Havanor cap a Les Basses.	
dècada 80's	04	Plantació de polls a Font Blanca i d'oms a la tanca de L'Havanor.	
dècada 80's	05	Plantació de noguers a tanca de L'Havanor.	
1990	06	Plantació de pins micorrizats amb <i>Lactarius</i> a Les Llisseres.	
1991	07	P.Arreglo Caminos en varios MP. Pavimentació (2100 m) camí accés a Les Basses. Obertura cuneta (1000 m).	TRAGSA
dècada 90's	08	Treballs selvícoles sobre àrea repoblada de pi.	
1997	09	P.Restauración Hidrológico-Forestal en MP. Restauració paret seca Hort des Molí i L'Havanor.	TRAGSA
1998	10	P.Regeneración Cubierta Vegetal y Mejora Forestal en MP y Fincas en Convenio. Treballs selvícoles sobre àrea repoblada de pi.	IBANAT
1998	11	P.Millora Camins Forestals en FP i d'altres en Conveni.	IBANAT
1999	12	P.Restauración Hidrológico-Forestal en MP. Millora massa forestal (10 Ha). Instal.lació de 6000 protectors.	TRAGSA (00)
2000	13	Manteniment de les repoblacions. 1000 plantes reprotégides.	IBANAT
2000	14	P.Restauración Hidrológico-Forestal en MP. Restauració marges Hort des Molí.	TRAGSA

Taula 11. P= Projecte. MP= Monts Públics. SE= Sense Executar

L'Institut Balear de la Natura (IBANAT) disposa de brigades de manteniment per a les Àrees Recreatives. A continuació s'ofereix un resum dels treballs d'aquestes brigades a Mortitx durant el darrer trienni, tot i no haver-hi cap àrea recreativa.

DATA	TASQUES
oct 99	Instal.lar senyals informatius
abr 00	Repàs a AR (?)

Taula 12. Elaborada a partir dels informes de les brigades de manteniment. IBANAT.

2a part. Objectius

✓ Objectius generals

Conservació i restauració del patrimoni natural i etnològic

Es considera com a objectiu principal, al qual cal subordinar la resta, el manteniment o la millora dels biovalors propis de la finca (hàbitats, espècies, diversitat i processos) i la recuperació dels que s'hi poden haver extingit, a més del manteniment i recuperació del patrimoni etnològic de la finca.

Manteniment i recuperació dels usos tradicionals

Les activitats agràries i ramaderes són bàsiques per el manteniment i recuperació dels valors naturals i paisatgístics, així com dels valors etnològics. En aquest sentit, es proposa el manteniment i recuperació de les activitats tradicionals, com ara les pastures de grans herbívors, i la seva integració amb els objectius de conservació, d'educació i de lleure. Això representa diversos avantatges: l'enriquiment paisatgístic de la finca; una minimització del risc d'incendis i un increment de la biodiversitat, ja que dóna aliment i un espai adequat per a espècies que d'altra manera no podríem trobar.

Facilitar la interpretació i educació ambiental

Els objectius d'educació de la població són bàsics en el disseny de la gestió de la finca. Es preveu actuar sobre dos col·lectius: escolars i visitants en general, per tal de sensibilitzar i conscienciar per a la conservació del patrimoni natural i etnològic de la finca, com exemple representatiu del patrimoni de la Serra de Tramuntana.

Foment de la recerca

És molt important facilitar i fomentar la realització d'estudis d'investigació mitjançant convenis de col·laboració amb institucions acadèmiques o científiques, fundacions, ONGs conservacionistes o persones interessades, de manera que es puguin conèixer millor els valors naturals i culturals de la finca, així com la rendibilitat dels seus usos i potencialitats.

✓ **Objectius operacionals**

A. De Conservació

- A.1. Mitigar els efectes del temporal (nov.01).
- A.2. Protegir i recuperar la flora i fauna autòctones:
 - A.2.1. Incrementar i millorar la cobertura forestal.
 - A.2.2. Conservar les espècies rares i amenaçades.
 - A.2.3. Promoure la colonització per espècies en situació demogràfica desfavorable.
 - A.2.4. Recuperar les àrees degradades.
- A.3. Prendre mesures de prevenció d'incendis.
 - A.3.1. Fomentar les espècies rebrotadores.
 - A.3.2. Fomentar la recuperació d'àrees cultivades.
- A.4. Conservar els sòls i detenir els processos erosius.
- A.5. Mantenir i rehabilitar els elements del patrimoni cultural.
- A.6. Conservar i/o recuperar els usos agrícoles tradicionals.
- A.7. Conservar i/o recuperar els usos ramaders tradicionals.

B. D' Ús públic

- B.1. Reordenar els espais d'ús públic.
 - B.1.1. Millorar la senyalització de la finca.
 - B.1.2. Establir una xarxa d'itineraris.
 - B.1.3. Millorar espais d'ús públic.
- B.2. Realitzar campanyes de sensibilització destinades a escolars, població local i visitants.
- B.3. Programa de voluntariat.
- B.4. Elaborar material divulgatiu.

C. De Recerca

- C.1. Potenciar els estudis i investigacions científiques i socio-culturals.
- C.2. Recollir la bibliografia que fa referència a la finca.

3a part. Zonificació

✓ Criteris de zonificació

La Finca Pública de Mortitx inclou terrenys que es diferencien des del punt de vista de les seves característiques naturals, capacitat d'acollida de visitants i necessitat de recuperació.

La zonificació permet la delimitació d'àrees de diferent utilització i vocació mitjançant la compartimentació del territori en zones segons els usos permesos i les actuacions que s'hi desenvolupin.

✓ Definició d'unitats

Amb l'objectiu de compatibilitzar l'espai ordenat en aquest Document amb els requeriments de preservació dels recursos naturals, culturals i paisatgístics amb l'ús públic, la finca queda dividida en les zones següents:

1. Zona de CONSERVACIÓ

El seu destí principal és la conservació i restauració, mitjançant una gestió activa, dels valors naturals i culturals. Hi són igualment compatibles la circulació de visitants de manera controlada i la promoció d'activitats educatives i interpretatives.

S'hi admeten:

- o La gestió dels hàbitats.
- o La gestió de les infraestructures.
- o La circulació a peu de visitants i només pels camins existents.
- o L'educació ambiental, la interpretació del medi i la investigació.
- o Les mesures i actuacions de prevenció i lluita contra incendis i plagues forestals sempre que no posin en perill la preservació del valors naturals i culturals.
- o La recol·lecció d'espècies silvestres no protegides de consum tradicional mentre no signifiquin desarrelament de plantes o destrucció del miceli del fongs i únicament amb autorització de la DG de Biodiversitat.

No s'hi admeten:

- o Les activitats econòmiques generals.
- o Les activitats no permeses per la normativa aplicable.
- o La circulació a peu de visitants pels camins existents a partir de l'Havanor cap a la mar, de gener a juny, època de cria del voltor negre (*Aegypius monachus*).

Comprèn la totalitat de la finca excepte el refugi de l'Havanor, els terrenys cultivats de Ses Basses, el Camp Rodó, l'Havanor, Les Llisseres, el Sementer de Sa Coma i el Sementer de Baix, i tots els camins públics de la finca.

2. Zona d'ÚS PÚBLIC

El seu destí principal és l'acollida i circulació de visitants i la promoció de les activitats d'educació, interpretació i recerca.

S'hi admeten:

- o Els usos recreatius, amb les limitacions que estableix la normativa aplicable.
- o L'educació ambiental, la interpretació del medi i la investigació.
- o La gestió de les infraestructures.
- o Les mesures i actuacions de prevenció i lluita contra incendis i plagues forestals sempre que no posin en perill la preservació del valors naturals i culturals.

No s'hi admeten:

- o Les activitats no permeses per la normativa aplicable.
- o Les activitats econòmiques generals.
- o La circulació a peu de visitants pels camins existents a partir de l'Havanor cap a la mar, de gener a juny, època de cria del voltor negre (*Aegypius monachus*).

Comprèn el Refugi de l'Havanor i tots els camins públics de la finca.

3. Zona de CULTIUS.

El seu destí principal és la conservació i restauració, mitjançant una gestió activa, de les activitats agrícoles. Hi són igualment compatibles la circulació de visitants de manera controlada i la promoció d'activitats educatives i interpretatives.

S'hi admeten:

- o La gestió dels hàbitats.
- o La gestió de les infraestructures.
- o La circulació a peu de visitants i només pels camins existents.
- o L'educació ambiental, la interpretació del medi i la investigació.
- o Les mesures i actuacions de prevenció i lluita contra incendis i plagues forestals sempre que no posin en perill la preservació del valors naturals i culturals.

No s'hi admeten:

- o Les activitats econòmiques generals.
- o Les activitats no permeses per la normativa aplicable.
- o Les pràctiques agrícoles no respectuoses amb el medi ambient.

Comprèn els terrenys cultivats de Ses Basses, el Camp Rodó, l'Havanor, Les Llisseres, el Sementer de Sa Coma i el Sementer de Baix.

Consulteu el Mapa núm. 13, de zonificació.

4a part. Programes

Des de la visió integral de la gestió d'un territori que pretén el Document de Gestió de Moritx, MUP nº 14, és possible agrupar en PROGRAMES tota una sèrie de propostes d'actuació diverses. Tot i estar aquestes propostes encaminades a l'acompliment d'un, o més, objectius operacionals concrets, estan integrades en un marc més ampli, que perseguirà objectius més generals i que afectarà, fins i tot, un territori més enllà dels límits del MUP.

En definitiva, doncs, el marc operacional quedarà definit en tres nivells d'actuació per als quals hi haurà unitats d'actuació diferents. Són, de major a menor grau de complexitat:

- 1) Els Programes. Conjunt de projectes de temàtica diversa orientats en una determinada direcció. La seva unitat d'actuació serà extensa: agrupacions de MUPs, comarques (Serra de Tramuntana, Llevant, ...), Illes, etc.
- 2) Els Projectes. Basats en actuacions en actuacions que portin a l'acompliment d'objectius concrets. La unitat d'actuació serà el MUP o alguna de les seves parts.
- 3) Les Actuacions. Tasques concretes que formen part d'un projecte i tendran per objectiu resoldre un problema o mancança concreta que s'hagi detectat. La seva unitat d'actuació seran punts concrets dins del territori del MUP.

Els Programes són d'aplicació, de moment, a quatre Finques Públiques de la Serra de Tramuntana:

Binifaldó i Menut, MUP nº 1 i 2. Codi de Projectes BM.
Son Moragues, MUP nº 11. Codi de Projectes SM
Son Fortuny, MUP nº 13. Codi de Projectes SF.
Moritx, MUP nº 14. Codi de Projectes Mo.

Programa de Protecció i Restauració del Patrimoni cultural, històric i etnològic

Agruparà tots aquells projectes que tenguin com a objectiu fonamental la recuperació dels elements del patrimoni cultural, històric o etnològic de major interès, per a la seva protecció i conservació.

Els Projectes que formen part d'aquest programa són:

- Creu de Menut (BM02)
- Restauració i condicionament de construccions tradicionals (BM03, SF10, SM08)
- Inventari de Patrimoni etnològic (BM23, SF24, SM18, Mo23)
- Recuperació de la Boal de ses Serveres (SF06)
- Arreglar enginys hidràulics (SF09)
- Rehabilitació de la Casa de Neu de Son Moragues (SM05)
- Recuperació dels abeuradors (SM06)
- Millora del ferm en alguns trams del Camí de s'Arxiduc (SM07)
- Reparació safareig de s'Hort des Molí (Mo04)
- Restauració de l'abeurador clot de sa Somera (Mo10)
- Restaurar paret seca del Clot de sa Somera (Mo11)

Programa de Millora i Protecció de la Vegetació.

Inclou tots aquells projectes que tenen com a denominador comú el manteniment o la millora de la vegetació propis de la Serra de Tramuntana, a més de la conservació dels recursos hídrics, sòl, l'equilibri estètic i paisatgístic.

Els Projectes que formen part d'aquest programa són:

- Control de la Població de Cabra Orada (BM01, SF01, SM01, Mo01)
- Zona de lliure intervenció (BM04)
- Millora de la massa forestal (BM07, SF07, SM04, Mo02)
- Incloure l'alzinar de Son Fortuny en la delimitació de les àrees d'alzinar protegides (SF05)
- Millora de les boxedes (SM02)
- Afavoriment de la població de *Genista acanthoclada* subsp. *Fasciculata* (SM09)

Programa de Protecció de la Fauna

El programa s'enfoca cap a la protecció i recuperació de la fauna de a la Serra de Tramuntana, sobretot d'aquelles espècies més amenaçades, que necessiten d'una gestió activa per a la viabilitat de les seves poblacions, amb mesures que promoguin la colonització d'hàbitats i les protegeixin dels seus depredadors.

Els Projectes que formen part d'aquest programa són:

- Recuperació de dues piques i un aljub per a la reintroducció del ferreret (BM05, Mo08)
- Control de la població de moixos asilvestrats (BM06)
- Eliminació de competidors/depredadors de fauna endèmica (BM08)
- Abeurador per a la fauna (SF08)
- Seguiment de caixes-niu (SF12)
- Reparació safareig de s'Hort des Molí (Mo04)
- Recuperació de zones d'alimentació per a l'avifauna (Mo05)
- Ictiofauna introduïda (Mo06)
- Restauració de punts d'aigua per a la reintroducció de ferreret (Mo08)
- Reintroducció de l'àguila coabarrada (Mo09)

Programa d'Educació Ambiental

Agruparà totes aquelles iniciatives que suposin la sensibilització i el respecte envers el medi, a través del seu millor coneixement i la promoció de bones pràctiques ambientals.

Els Projectes que formen part d'aquest programa són:

- Recollida selectiva de residus (BM14, SF19, SM14)
- Escola de Natura (BM18)
- Tríptics o fulletons (SF22, SM17, Mo23)
- Actualització de la guia de passeig (SM16)
- Recuperació de les activitats d'Educació Ambiental (SM13)

Programa d'Agricultura.

Les activitats agràries són una part essencial de la gestió d'espais naturals protegits, tant per la seva implicació econòmica, com de conservació del paisatge tradicional. En formaran part, bàsicament, els projectes de recuperació de cultius i, en definitiva, tots aquells que repercutixin d'una manera directa o indirecta en la conservació del sector agrícola a la Serra de Tramuntana.

Els Projectes que formen part d'aquest programa són:

- ~~• Recuperació dels olivars de Menut i Binifaldó (BM23)~~
- Recuperació dels olivars de Mortitx (Mo15)
- Reparació de tancats per a cultius (Mo12)
- Recuperació del cultiu de cirerers (Mo17)

Programa de Ramaderia.

La regressió de les activitats ramaderes i agràries, ha suposat un abandonament progressiu dels espais de la Serra i el consegüent augment del risc d'incendis. Aquest programa inclou una sèrie de mesures per ajudar a la necessària reactivació d'aquest sector econòmic i la seva integració dins les noves perspectives de conservació.

Els Projectes que formen part d'aquest programa són:

- Reintroducció de ramat bovi (Mo14)
- Abeuradors de Ses Basses (Mo16)

Programa d'Àrees Recreatives.

Dins d'aquest programa hi tenen cabuda totes aquelles activitats orientades a la reordenació i millora de les Àrees Recreatives, columna vertebral que sustenta bona part de l'oferta recreativa i d'ús públic de les finques gestionades per l'Administració.

Els Projectes que formen part d'aquest programa són:

- Millora a les zones de jocs infantils (BM10)
- Millora a les instal·lacions de l'Àrea Recreativa Es Pixarells (BM12)
- Ordenació de zones d'acampada controlada (BM16)
- Ordenació de zones d'aparcament (BM17)
- Adequació d'un nou tram de camí a l'itinerari dels Pixarells (BM21)
- Estudi de freqüentació de les Àrees Recreatives de Menut I, Menut II, Es Pixarells i Binifaldó (BM22)
- Estudi de freqüentació de l'Àrea Recreativa de Son Fortuny (SF21)
- Estudi de la freqüentació de l'Àrea Recreativa de Sa Font des Polls (SM15)
- Condicionament de camins i aparcament (SF13)
- Millores al refugi (SF15)

Pla de Seguretat.

Aquest programa vol establir quines són les responsabilitats de l'Administració en matèria de seguretat dins les Finques Públiques que administra i provar d'assegurar amb pràctiques senzilles la seguretat dels usuaris dins d'aquests espais.

Els Projectes que formen part d'aquest programa són:

- Elaboració d'un Pla de Seguretat (BM13, SF17, SM11, Mo19)
- Condicionament dels miradors (SF20)

Programa de Lluita contra Incendis Forestals

Abarca totes les actuacions dins l'àmbit de les Finques Públiques que tenen per finalitat la prevenció i lluita contra incendis forestals i estaran en concordància amb els diferents Plans Comarcals d'Incendis existents.

Els Projectes que formen part d'aquest programa són:

- Infraestructures i mesures de prevenció contra incendis forestals (SF02, Mo03)

Programa de Voluntariat.

Es tracta d'un programa transversal, que pretén principalment la sensibilització i l'apropament de diferents col·lectius i entitats a la realitat de la Serra de Tramuntana. Implica gran varietat de projectes, des dels camps de les millores ambientals a través de les bones pràctiques, la recuperació del patrimoni, la conservació d'espècies, etc.

5a part. Actuacions i projectes

Cada Projecte correspon a una Àrea, no és més que una classificació per ajudar a identificar a quin àmbit o temàtica pertany.

Àrea de CONSERVACIÓ			
Codi	Títol	Prioritat	Cost
Mo01	Control de la població de cabra orada	Alta	72000/6100 €
Mo02	Incrementos i millora de la massa forestal	Alta	8520 €
Mo03	Obertura de faixes auxiliars	Alta	6000 €
Mo04	Reparació del safareig de s'Hort des Molí	Alta	1000 €
Mo05	Recuperació de zones d'alimentació per a l'avifauna	Alta	--
Mo06	Ictiofauna introduïda	Alta	Mitjans propis
Mo07	Sa Font Blanca	Alta	--
Mo08	Restauració de punts d'aigua per a la reintroducció de ferreret	Mitjana	4850 €
Mo09	Reintroducció de l'àguila cobarrada	Mitjana	--
Mo10	Restauració de l'abeurador clot de sa Somera	Mitjana	1500 €
Mo11	Restaurar paret seca del Clot de sa Somera	Mitjana	215 €
Mo12	Reparació de tancats per a cultius	Alta	18200 €
Mo13	Retirar estructura dels antics sestadors de ses Basses	Alta	200 €
Mo14	Introducció de ramat boví	Alta	--
Mo15	Recuperació dels olivars	Alta	--
Mo16	Abeurador de ses Basses	Alta	3000 €
Mo17	Recuperació del cultiu de cirerers	Alta	--

Àrea d'ÚS PÚBLIC			
Codi	Títol	Prioritat	Cost
Mo18	Reparació dels trams en mal estat i Millora del camí de ses Basses	Alta	18000 €
Mo19	Elaboració d'un Pla de Seguretat	Alta	Mitjans propis
Mo20	Senyalització	Alta	3750 €
Mo21	Botadors i tanques	Alta	2250 €
Mo22	Centre d'estada per a investigadors i voluntaris a les cases de l'Havanor	Alta	15000 €
Mo23	Triptics o fulletons	Mitjana	1500 €

Àrea de RECERCA			
Codi	Títol	Prioritat	Cost
Mo24	Inventari de patrimoni arqueològic	Baixa	--

Vegeu annex VII per al conjunt de fitxes i tenir la informació corresponent als projectes que proposa aquest document de gestió.

6a part. Organització

Actualment, la gestió de les Finques Públiques està organitzada en base a la responsabilitat de la Conselleria de Medi Ambient per els aspectes de conservació i ús públic, i d'Agricultura i Pesca per els aspectes agraris i ramaders.

En base a una gestió integral de les Finques Públiques més apropiada a la realitat del terreny, l'estructura operativa suposarà l'agregació de diferents MUP en conjunts a partir de la seva proximitat geogràfica. Cada agregació estarà encapçalada per un Gestor, que serà l'encarregat de la posada en funcionament dels Programes de manera coordinada amb els altres gestors, i supervisarà, en última instància, les tasques de realització dels diferents Projectes.

A cada Fitxa de Gestió d'aquest Document s'indica el responsable de l'execució de cada Projecte. Per a bona part d'ells es comptarà amb les Brigades de Finques Públiques de l'IBANAT, però puntualment serà necessària la implicació d'altres entitats, les relacions amb les quals seran tasca del Gestor.

Una altra responsabilitat del Gestor serà mantenir un arxiu complet de tota la documentació que faci referència a la Finca Pública, a l'execució dels Projectes, les autoritzacions, etc. que servirà com a base per a la revisió del Document de treball i redacció d'una memòria que reflecteixi el grau de compliment dels objectius.

Els canvis recents en la dotació de personal per a les Finques Públiques acordats per l'Institut Balear de la Natura (IBANAT), s'emmarquen en una línia semblant a la que proposa aquest Document, però resulten ara insuficients per a cobrir les necessitats de les 27 Finques Públiques de les Illes Balears. En la nova contractació hi entren:

Un gestor, per a les tasques de direcció de les FP de la Serra de Tramuntana.
Un agent forestal, per a l'àrea de vigilància.
Dos informadors i un tècnic superior, per a l'àrea d'ús públic.
Quatre peons especialistes i personal de neteja, per a l'àrea de manteniment.

Aquest equip de gestió té una finalitat demostrativa i d'ordenació de la gestió a Ca s'Amitger i les Finques Públiques de Menut, Binifaldó, Mortitx i Ses Figueroles i els serveis que es conveniïn amb el Santuari de Lluc.

7a part. Anàlisi del compliment dels objectius

El Document de Gestió de la Finca Pública de Mortitx, MUP nº 14, serà revisat en la seva totalitat cada 4 anys. Per a la revisió d'aquest document de treball es redactarà una memòria que reflecteixi el grau de compliment dels objectius que s'havien marcat inicialment. La memòria esdevindrà la base d'un nou document de gestió on es revisin els objectius anteriors i se'n proposin de nous, si pertoca.

✓ Avaluació dels projectes

Per a cada una de les actuacions o projectes es farà un seguiment anual. S'haurà d'establir un model de fitxa que reflecteixi, entre d'altres, les dates d'inici i finalització de l'actuació, descripció de les tasques, responsable de l'execució i els canvis sobre la previsió inicial del cost.

8a part: Bibliografia

- Altaba, C.R.; Sáez, L.; Alomar, G. (1995). Inventari de Biodiversitat de les Finques Públiques de la Serra de Tramuntana. Volum III Part 2ª. Palma: Ed. SEFOBASA. Conselleria d'Agricultura i Pesca, Govern Balear.
- Barceló, B. (1990). PORN del sector central de la Serra de Tramuntana. Govern Balear. Conselleria d'Agricultura i Pesca.
- Encinas, J. A., (1997): Inventari Espeleològic de les Illes Balears, any 1997. Revista *Endins*, 21, Palma.
- FODESMA (2001). Catàleg i anàlisi dels camps marjats del Terme d'Escorca. Consell Insular de Mallorca.
- Llobera O'Brien, M. (1999). Estudi de les fonts a propietats públiques de la Serra de Tramuntana. Govern de les Illes Balears.
- Normes Subsidiàries d'Escorca (1993). Ajuntament d'Escorca.
- PANDION S.L.(1998). La cabra salvatge mallorquina. Govern Balear, Conselleria de Medi Ambient, Ordenació del Territori i Litoral.
- Pla Especial de Protecció d'Escorca (2000). Ajuntament d'Escorca
- Trías, M.; Payeras, C.; Ginés, J. (1979). Inventari espeleològic de les Balears. *Endins*. 5/6: 89-108.

Nota d'agraïment

Voldríem fer constar que aquest Document no hauria estat tal com és si molta gent no hi hagués col·laborat: la gent del Servei d'Espais Naturals, i en especial a na Ruth Escribano; tota la gent del Servei de Gestió Forestal, en Luis Berbiela, en Luis Núñez i na Cati Puig; els cartògrafs Pere Orfila i Joan; en Jordi Muntaner, en Martí Solivelles, en Maties Rebassa, en Tomeu Seguí i n'Àlvaro Román; la Guarderia Forestal i molt especialment en Toni Gómez, n'Andreu Muntaner, en Chema Mayor i en Jordi Monterde. A tots ells, moltes gràcies.